

**JAMHURI YA KENYA
WIZARA YA ELIMU**

MTAALA WA SHULE ZA MSINGI

KISWAHILI

GREDI 5

KWA WANAFUNZI WALIO NA UPUNGUFU WA KIMWILI

TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

Toleo la Kwanza 2023

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kutoa mtaala huu kwa njia yoyote ile bila idhini, kwa maandishi, ya mchapishaji.

ISBN:

Kimechapishwa na kutolewa na Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya

DIBAJI

Serikali ya Kenya inajitolea kuhakikisha kwamba malengo ya sera kuhusu elimu, mafunzo, na utafiti yanakidhi matarajio ya Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya Kenya 2030, Sera ya Mtaala wa Kitaifa ya 2019, Malengo Endelevu ya Umoja wa Mataifa (SDGs), na mikataba ya kikanda na kimataifa ambayo Kenya imesaini. Kuelekea kufikia lengo la Elimu ya Msingi, Wizara ya Elimu (MoE) imetekeleza kwa mafanikio na hatua kwa hatua utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi (CBC) katika ngazi ya awali, msingi, na Shule za Upili za daraja la chini.

Utekelezaji wa Mtaala wa Kitaalamu unajumuisha ufuatiliaji na tathmini ili kubaini mafanikio yake. Baada ya mzunguko wa miaka mitano wa utekelezaji, tathmini ya jumla ya mzunguko wa elimu ya msingi ilifanywa ili kubaini kufikia malengo ya matokeo ya kujifunza kama ilivyotarajiwa katika Mfumo wa Mtaala wa Elimu ya Msingi. Serikali ya Kenya iliunda Jopo Kazi la Rais kuhusu Mageuzi ya Elimu 'Presidential working party on Education Reforms' (PWPER) mwaka 2022 kushughulikia masuala muhimu yanayoathiri sekta ya elimu. PWPER ilifanya mapendekezo ya mbali kwa elimu ya msingi ambayo ilihitaji upitio wa mtaala.

Mapendekezo ya PWPER, ripoti za ufuatiliaji, tathmini ya jumla, maoni kutoka kwa watekelezaji wa mtaala, na wadau wengine viliongoza kwenye upangaji upya na mapitio ya Mtaala wa Elimu ya Msingi.

Miundo iliyopitiwa ya Mtaala wa Gredi ya tano kwa wanafunzi walio na upungufu wa kimwili unaendeleza ujuzi uliopatikana na wanafunzi katika gredi ya nne. Umuhimu katika gredi hii ni maendeleo ya usomaji wa msingi, hesabu, na stadi za mwingiliano na mazingira.

Mitaala hii inawakilisha Malengo ya Kitaifa ya Elimu, kauli kiini, matokeo yanayotarajiwa kwa ujumla na kwa kila somo pamoja na Mada na Mada Ndogo. Mitaala hiyo pia inajuimuisha mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji, maswali dadisi, umilisi wa kimsingi unaokuzwa, masuala mtambuko (PCIs), maadili, vigezo na viwango vya kuzingatia katika kutathmini.

Nina matumaini kwamba mashirika yote ya serikali na wadau wengine katika Elimu watatumia miundo hii ili kuwezesha ufanisi na ufanisi utekelezaji wa mtaala wa kiumilisi.

HON. EZEKIEL OMBAKI MACHOGU, CBS
WAZIRI WA ELIMU
WIZARA YA ELIMU

UTANGULIZI

Wizara ya Elimu (MoE) ilitekeleza Mtaala wa Kiumilisi (CBC) mwaka 2019 nchini kote. Gredi ya Kwanza ndiyo ya kwanza katika ngazi ya Elimu ya Msingi nayo Gredi ya Sita ni ya mwisho katika ngazi hiyo katika mfumo uliofanyiwa marekebisho wa elimu.

Mtaala uliyopitiwa wa Gredi **ya tano** unaendeleza utekelezaji wa mtaala wa umilisi kutoka Gredi ya **nne** katika ngazi ya Msingi. Mtaala huu unatoa fursa kwa wanafunzi kuzingatia wanachokipenda ili kuunda msingi wa elimu na mafunzo zaidi na/au kupata stadi za ajira. Kiwango hiki cha elimu ni muhimu sana katika kuchagua kufikia ruwaza na mwito wa mabadiliko yanayoendelea ya kimtaala kama ilivyoelekezwa katika Mswada Elekezi Nambari 1 wa mwaka 2019 kuhusu Kuelekea kuafikia elimu na mafunzo yenye ubora, faafu na jumuishii kwa maendeleo endelevu nchini Kenya “*Towards Realizing Quality, Relevant and Inclusive Education and Training for Sustainable Development*’. Mswada Elekezi huo unaeleza kuhusu kuvuka kutoka mtaala wa Kimafunzo na kuzingatia kukuza vipawa vya kila mwanafunzi.

Hivyo basi, mtaala wa gredi ya **tano** kwa wanafunzi walio na upungufu wa kimwili inalenga kuimarisha ukuzaji wa **Umilisi wa Kimsingi katika mtaala huu, yaani:** Mawasiliano na ushirikiano, uwazaji kina na utatuzi wa matatizo, ubunifu, uraia, ujuzi wa kidijitali, hamu ya kuendelea kujifunza na kujiamini.

Mitaala inapendekeza shughuli shirikishi za ujifunzaji unaolingana na Mada Ndogo mbalimbali na vipengele vingine vya mtaala wa umilisi (CBC).

Pia inapendekeza baadhi ya nyenzo za kufundishia na mbinu za kutathmini mbalimbali. Inatarajiwa kwamba mitaala hii itaongoza walimu kufanikisha wanafunzi kufikia matokeo maalum yanayotarajiwa ya kujifunza katika gredi ya tano na kuwaandaa ipasavyo kwa Gredi ya 6. Zaidi ya hayo, natumai kwamba walimu watatumia mitaala iliyobadilishwa kuifanya elimu kuwa ya kuvutia, yenye msisimko, na yenye furaha.

DR. BELIO R. KIPSANG, CBS

KATIBU MKUU

IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA AWALI NA ELIMU YA MSINGI WIZARA

SHUKRANI

Sheria Nambari 4 ya 2013 (Toleo jipya 2019) ya Taasisi ya Ukuzaji Mitaala ya Kenya (KICD) inaipa uwezo Taasisi kukuza na kuipitia Mitaala (*SNE adapt*) na vifaa vya msaada kwa mtaala kwa elimu ya msingi na ya vyuo vya Elimu na Mafunzo ya juu vilivyo chini ya vyuo vikuu. Mchakato wa ukuzaji mtaala wa kiwango chochote huhusisha utafiti, ulinganishi wa kimataifa, na uhusishaji mkubwa wa wadau. Kupitia kwa mchakato huu wa utaratibu na wa mashauriano, KICD ilizua wazo la Mtaala wa Kiumilisi (CBC) kama ilivyoelezwa katika Utaratibu wa Mtaala wa Elimu ya Msingi (BECF) 2017 ambao unaitikia mahitaji ya karne ya 21 na matamano yanayoelezwa katika Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya 2030, Itifaki ya Jumuiya ya Afrika Mashariki na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa (SGDs).

Taasisi ya Ukuzaji Mitaala ya Kenya (KICD) hufadhiliwa na Serikali ya Kenya ili kutekeleza majukumu na mipangilio ya serikali na sekta ya elimu. Pia, Taasisi hupata msaada kutoka kwa mashirika mengine ya kimaendeleo yanayoangazia miradi teule.

Mtaala uliyorekebishwa gredi ya **tano** kwa wanafunzi walio na upungufu wa kimwili ilipangwa na kubadilishwa kwa msaada wa Benki ya Dunia kupitia Mradi wa Usawa wa Elimu ya Msingi ya Kenya katika Programu ya Kujifunza ‘Kenya Primary Education Equity in Learning Programme’ (KPEELP); mradi ulioratibiwa na MoE. Kwa hiyo, Taasisi inashukuru sana kwa msaada wa Serikali ya Kenya, kupitia MoE, na washirika wa maendeleo kwa msaada wa sera, rasilimali, na msaada wa logistiki. Kwa namna ya pekee, shukrani maalum kwa Waziri wa Elimu-MoE na Katibu Mkuu wa Idara ya Elimu ya Msingi.

Pia ningependa kuwashukuru wakuza mitaala wa KICD na wafanyakazi wengine, walimu wote na wanaelimu wengine walioshiriki kama wanajopo katika ukuzaji wa mitaala. Nashukuru pia mashirika mengine yanayoshirikiana na serikali (SAGAs) na wawakilishi wa wadau mbalimbali kwa majukumu mbalimbali waliyotekeleza katika ukuzaji na ubalishaji wa Mitaala ya Gredi ya 4-6 kwa wanafunzi walio na upungufu wa kimwili.

Kuhusiana na hili, ningependa kushukuru Katibu wa Tume ya Kuwaajiri Walimu (TSC) na Ofisa Mtendaji Mkuu wa Baraza la Kitaifa la Mitihani (KNEC) kwa msaada wao katika mchakato wa kukuza na kubadilisha mitaala hii. Mwisho, ninawashukuru sana mwenyekiti wa baraza la KICD na wanachama wengine wa Baraza kwa mwongozo thabiti katika mchakato huu.

Nawahakikishia watekelezaji wa mtaala, wazazi na washikadau wengine kuwa mitaala hii itaelekeza ipasavyo utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi katika Gredi ya **tano** na maandalizi ya wanafunzi walio na upungufu wa kimwili kwa mpito wa Gredi ya **sita**.

PROF. CHARLES O. ONG'ONDO, MBS
MKURUGENZI/OFISA MTENDAJI MKUU
TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

YALIYOMO

DIBAJI.....	iii
UTANGULIZI.....	v
SHUKRANI.....	vii
MALENGO YA ELIMU YA TAIFA / NATIONAL GOALS OF EDUCATION	x
MGAO WA MUDA	xii
MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA YA ELIMU YA MSINGI.....	xiii
KAULI KIINI	xiv
MATOKEO TARAJIWA YA KIJUMLA KATIKA SOMO LA KISWAHILI	xv
1.0 MAPISHI	1
2.0 HUDUMA YA KWANZA	15
3.0 MAPAMBO.....	27
4.0 SAA NA MAJIRA.....	43
5.0 KUKABILIANA NA UMASKINI.....	55
6.0 MAADILI	65
7.0 ELIMU YA MAZINGIRA	76
8.0 NDEGE WA PORINI.....	87
9.0 MAGONJWA	99
10.0 KUDHIBITI ITIKADI ZA KIDINI NA ZA KIJAMII.....	109
11.0 UWEKEZAJI.....	119
MWONGOZO WA VIWANGO NA VIGEZO VYA KUTATHMINIA ULIOPENDEKEZWA	134
SHUGHULI JUMUHISHI YA HUDUMA YA JAMII YA GREDI 4-6.....	142
MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI.....	145

MALENGO YA ELIMU YA TAIFA / NATIONAL GOALS OF EDUCATION

1. Foster nationalism, patriotism, and promote national unity

Kenya's people belong to different communities, races and religions and should be able to live and interact as one people. Education should enable the learner acquire a sense of nationhood and patriotism. It should also promote peace and mutual respect for harmonious co-existence.

2. Promote social, economic, technological and industrial needs for national development

Education should prepare the learner to play an effective and productive role in the nation.

a) Social Needs

Education should instil social and adaptive skills in the learner for effective participation in community and national development.

b) Economic Needs

Education should prepare a learner with requisite competences that support a modern and independent growing economy. This should translate into high standards of living for every individual.

c) Technological and Industrial Needs

Education should provide the learner with necessary competences for technological and industrial development in tandem with changing global trends.

3. Promote individual development and self-fulfillment

Education should provide opportunities for the learner to develop to the fullest potential. This includes development of one's interests, talents and character for positive contribution to the society.

4 Promote sound moral and religious values

Education should promote acquisition of national values as enshrined in the Constitution. It should be geared towards developing a self- disciplined and ethical citizen with sound moral and religious values.

5. Promote social equity and responsibility

Education should promote social equity and responsibility. It should provide inclusive and equitable access to quality and differentiated education; including learners with special educational needs and disabilities. Education should also provide the learner with opportunities for shared responsibility and accountability through service learning.

6. Promote respect for and development of Kenya's rich and varied cultures

Education should instil in the learner appreciation of Kenya's rich and diverse cultural heritage. The learner should value own and respect other people's culture as well as embrace positive cultural practices in a dynamic society.

7. Promote international consciousness and foster positive attitudes towards other nations

Kenya is part of the interdependent network of diverse peoples and nations. Education should therefore enable the learner to respect, appreciate and participate in the opportunities within the international community. Education should also facilitate the learner to operate within the international community with full knowledge of the obligations, responsibilities, rights and benefits that this membership entails.

8. Good health and environmental protection

Education should inculcate in the learner the value of physical and psychological well-being for self and others. It should promote environmental preservation and conservation, including animal welfare for sustainable development.

MGAO WA MUDA

S/No	Learning Area	Number of Lessons
1.	Indigenous Language Activities	2
2.	Kiswahili Language Activities / Kenya Sign Language Activities	4
3.	English Language Activities	5
4.	Mathematical Activities	5
5.	Religious Education Activities	3
6.	Environmental Activities	4
7.	Creative Activities	7
8.	Pastoral/Religious Instruction Programme	1
Total		31

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA YA ELIMU YA MSINGI

Kufikia mwisho wa elimu ya msingi, mwanafunzi aweze:

- a) kuwasiliana apasavyo akitumia mbinu za mazungumzo na ishara katika miktadha mbalimbali,
- b) kutumikiza maarifa, ujuzi, maadili na mitazamo katika maisha ya kila siku,
- c) kudhahirisha ujuzi wa kijamii maadili, na maadili ya kidini kwa nia ya kuchangia kukua kwa jamii,
- d) kukuza talanta kwa nia ya kujiendeleza na kujifanikisha,
- e) kuafiti, kutumia, kulinda na kutunza mazingira kwa nia ya kujifunza na kwa maendeleo endelevu,
- f) kutumia ujuzi wa kidijitali kujifunza na kujifurahisha,
- g) kuthamini tamaduni mbalimbali kwa nia ya kuishi kwa amani,
- h) kufurahia haja ya umuhimu wa kutegemeana kwa binadamu na mataifa.

KAULI KIINI

Kiswahili ni lugha ya taifa na rasmi nchini Kenya na lugha ya mawasiliano katika eneo la Afrika Mashariki na Kati. Wakenya wengi hujifunza Kiswahili kama lugha ya pili. Ni muhimu wanafunzi wapate umilisi wa kuwasiliana kwa Kiswahili mapema hasa katika kiwango cha kwanza cha elimu. Somo hili humwezesha mwanafunzi kujenga stadi za kimsingi za kusikiliza, kuzungunza, kusoma na kuandika. Aidha, somo hili humwandaa mwanafunzi kwa mafunzo ya viwango vya juu na baadaye katika ajira.

MATOKEO TARAJIWA YA KIJUMLA KATIKA SOMO LA KISWAHILI

Kufikia mwisho wa shule ya msingi daraja la juu, mwanafunzi aweze:

- 1) Kusikiliza kwa makini na kuitikia ipasavyo kwa kiswahili katika miktadha mbalimbali ya mawasiliano.
- 2) Kuzingatia kanuni za lugha kuwasiliana kiubunifu kwa njia ya mazungumzo na maandishi.
- 3) Kujieleza kwa ufasaha katika miktadha mbalimbali.
- 4) Kusoma kwa ufasaha na kufahamu matini mbalimbali yaliyochapishwa na ya kidijitali na kutumia maarifa anayoyapata katika mazingira tofauti maishani.
- 5) Kutumia hati za kimaandishi na mfumo wa kidijitali kuwasiliana ipasavyo kwa kuzingatia mitindo na miundo husika katika miktadha mbalimbali.
- 6) Kuchangamkia matumizi ya Kiswahili kama lugha rasmi na ya taifa katika mawasiliano ya kila siku.

MADA

1. Kusikiliza na Kuzungumza
2. Kusoma
3. Kuandika
4. Sarufi

Mada	Mada Ndogo	Muda Uliopendekezwa
Kusikiliza na Kuzungumza	1.1.1 Matamshi Bora (sauti <i>p/b, t/dj</i>)	2
	2.1.1 Maamkuzi na Maagano	2
	3.1.1 Vitendawili	2
	4.1.1 Heshima Adabu na Vyeo	2
	5..1 Methali	2
	6.1.1 Ushairi	2
	7.1.1 Nahau	2
	8.1.1 Visawe	2
	9.1.1.1 Mazungumzo ya Kimuktadha	2
	10.1.1 Tashbihi	2
	11.1.1 Masimulizi	2
Kusoma	1.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	2
	2.2.1 Kusoma kwa Kina	3
	3.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	2
	4.2.1 Kusoma kwa Mapana	2
	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	2
	6.2.1 Kusoma kwa Mapana	2
	7.2.1 Kusoma kwa Mapana	3

	8.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	3
	9.2.1 Kusoma kwa Mapana	3
	10.2.1. Kusoma Kidijitali	2
	11.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	2
Kuandika	1.3.1 Insha ya Wasifu,	2
	2.3.1 Insha ya Masimulizi	2
	3.3.Kuandika kwa Tarakilishi	2
	4.3.1 Baruapepe	2
	5.3.1 Insha za Maelezo	2
	6.3.1 Insha za Masimulizi	2
	7.3.1 Insha za Maelezo	2
	8.3.1 nsha za Masimulizi	2
	9.3.1 Kuandika Maelezo	2
	10.3.1 Insha za Masimulizi	2
	11.3.1 Baruapepe	2
Sarufi	1.4.1 Nomino za Pekee.	2
	1.4.2 Nomino za Kawaida	2
	2.4.1 Nomino za Wingi	2
	2.4.2 Vitenzi Jina	2
	2.4.3 Nomino Ambata	2
	3.4.1 Nomino za Makundi	2
	3.4.2 Nomino Ambata	2
	3.4.3 Nomino Dhahania	2
	3.4.4Uakifishaji	4

	4.4.1 Ngeli ya I-ZI	4
	5.4.1 Ngeli ya U-ZI	4
	6.4.1 Ngeli ya U-YA	4
	7.4.1 Ngeli ya KU-KU	4
	8.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi	2
	9.4.1 Vinyume vya Vitenzi	2
	10.4.1 Nyakati na Hali	2
	11.4.1 Ukanushaji	2
	11.4.2. Ukubwa na Udogo wa Nomino	2
	11.4.3 Udogo wa Nomino	2
	Jumla ya Vipindi	120

KUMBUKA:

Idadi ya vipindi vilivyopendekezwa kwa kila mada ndogo vinaweza kuwa vichache au vingi kutegemea na muktadha.

1.0 MAPISHI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
<p>1.1 Kusikiliza Na Kuzungumza</p>	<p>1.1.1 Matamshi Bora:</p> <p>Sauti f/v, s/z, l/r/ na th/dh</p> <p>(Vipindi 4)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua silabi zinazotokana na sauti zinazokaribiana katika maneno: f/v, s/z, l/r na th/dh</p> <p>b) kutamka silabi zinazotokana na sauti zinazokaribiana kimatamshi: f/v, s/z, l/r na th/dh ili kutofautisha matamshi yake,</p> <p>c) kutamka vitanzandimi vinavyoundwa kwa silabi za sauti zinazokaribiana kimatamshi : f/v, s/z, l/r na th/dh ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>d) kuunda vitanzandimi vyenye maana kutokana na sauti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue silabi za sauti lengwa kutokana na maneno kwenye vitabu, ubaoni au kwa kutumia vifaa vya kiteknolojia. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Asikilize silabi za sauti f/v, s/z, l/r/ na th/dh zikitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kutoka kwa vifaa vya kiteknolojia (<i>k.v. kinasasauti</i>). • Atamke silabi za sauti lengwa akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, unajua maneno gani yenye silabi zinazokanganya kimatamshi? 2. Je, unajua vitanzandimi gani vyenye silabi zinazokanganya kimatamshi?

		<p>zinazokaribiana kimatamshi: f/v, s/z, l/r na th/dh)</p> <p>e) kuchangamkia kukariri vitanzandimi vinavyoundwa kwa silabi za sauti zinazokaribiana kimatamshi: f/v, s/z, l/r na th/dh) ili kuimarisha matamshi yake.</p>	<p>kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asikilize vitanzandimi vinavyoundwa kutokana na maneno yenye sauti lengwa vikikaririwa (<i>k.m. shirika la reli la Rwanda larejelea shughuli zake rasmi</i>). • Mwanafunzi atunge vitanzandimi vinavyotokana na sauti husika akiwa peke yake au katika vikundi vyenye lengo. • Mwanafunzi atunge vitanzandimi kwenye vifaa vya kidijitali na kushirikiana na wenzake mitamboni kuvirekebisha. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo 	
--	--	---	---	--

			rekebishwa. <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni ili kupata vitanzandimi zaidi vyenye sauti lengwa. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhirikiana katika kutamka silabi na kuunda vitanzandimi. • Ujuzi wa kidijitali – wakati vifaa vya kiteknolojia vinapotumiwa kusikiliza sauti na kuunda vitanzandimi mtandaoni. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapoendelea kukariri vitanzandimi na kusakura mtandaoni ili kupata vitanzandimi zaidi. • Ubunifu – mwanafunzi anapounda vitanzandimi vyenye maana. • Kujiamini - mwanafunzi anapotamka kwa usahihi silabi zinazotokana na sauti lengwa na kuunda vitanzandimi sahihi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo –mwanafunzi anapofikiria kuhusu vitanzandimi atakavyounda vyenye sauti lengwa. 				
Maadili <ul style="list-style-type: none"> • Umoja– mwanafunzi anapofanya kazi katika vikundi. • Uwajibikaji-mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi na kutumia vifaa vya kikundi. 				
Masuala Mtambuko <ul style="list-style-type: none"> • Masuala mtambuko anuwai kutokana na vitanzandimi vinavyoelekeza utoaji wa maelezo kuhusu masuala hayo k.v. utunzaji wa mazingira, ujuzi wa matumizi ya fedha, afya bora na utunzaji wa wanyama. • Kujithamini-mwanafunzi anapounda na kutamka vitanzandimi vilivyo na sauti lengwa. 				
Uhusiano na Masomo Mengine <ul style="list-style-type: none"> • English – somo hili hurejelea matamshi bora. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
1.2 Kusoma	1.2.1 Kusoma kwa Ufahamu (Vipindi 2)	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua msamiati wa suala lengwa uliotumika katika kifungu ili kuimarisha ufahamu,</p> <p>b) kutumia msamiati lengwa kwa usahihi katika sentensi,</p> <p>c) kusoma kifungu cha hadithi kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika,</p> <p>d) kuonyesha uelewa wa kifungu kwa kutoa muhtasari na kujibu maswali,</p> <p>e) kujenga mazoea ya usomaji bora katika maisha ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue msamiati wa suala lengwa (k.v. <i>vyakula, viungo vya kupikia, njia za kupika na vifaa vya kupikia</i>) kwa kutumia kadi za maneno, chati, mti maneno au kifaa cha kidijitali. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotumia vifaa vya kiteknolojia au kusoma kwenye chati, kadi za maneno au mti maneno. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. • Ashiriki katika vikundi vyenye lengo kujadili na kutumia msamiati wa suala lengwa katika sentensi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika majibu yao. • Mwanafunzi asome kifungu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kusoma kuhusu mapishi kuna umuhimu gani? 2. Ni hadithi gani umewahi kuisoma kuhusu mapishi?

			<p>kuhusu suala lengwa kwenye kitabu au kwenye tarakilishi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika vikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atoe muhtasari kuhusu kifungu alichosoma. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika majibu yao. • Mwanafunzi ajibu maswali kutokana na kifungu alichosoma. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi kujibu au kuruhusiwa kutumia 	
--	--	--	---	--

			<p>mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asome vifungu mtandaoni kuhusu suala lengwa na kujadiliana na wenzake kuhusu ujumbe ulioyomo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi. • Ujuzi wa kidijitali - wakati mwanafunzi anatumia vifaa vya kidijitali kusoma kifungu. • Hamu ya ujifunzaji - mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kusoma vifungu zaidi kuhusu suala lengwa. 				
<p>Uhusiano na Maadili.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja – mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za vikundi. • Heshima-mwanafunzi anapoziheshimu kazi za wenzake kwenye kikundi. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elimu ya afya na kujikinga - kutokana na kufanya kazi za mapishi pamoja katika vikundi. • Masuala ya afya -mwanafunzi anapojifunza kuhusu mapishi. • Afya ya mtu binafsi – kutokana na vifungu vinavyoeleza kuhusu mapishi. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> • English – somo hili hushughulikia vifungu vya hadithi na upanuzi wa msamiati. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
1.3 Kuandika	1.3.1 Insha ya wasifu (Vipindi 2)	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua insha ya wasifu kwa kuzingatia mtindo na muundo wake,</p> <p>b) kuandika insha ya wasifu kwa ubunifu ili kujenga maelezo yenye kutoa picha dhahiri,</p> <p>c) kufurahia kutunga insha bora ili kuimarisha mazoea ya kuandika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue insha ya wasifu kwa kurejelea vielelezo vya insha zilizoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha. • Mwanafunzi asome vielelezo vya insha ya wasifu vilivyoandikwa katika matini mbalimbali au tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili mada na muundo wa insha ya wasifu. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujadili mada au kutumia mawasiliano jumla. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Insha ya wasifu ni gani? 2. Unazingatia nini unapoandika insha ya wasifu?

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake katika vikundi vyenye lengo ili kubainisha na kujadili vidokezo vifaavyo vya mada lengwa. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika vidokezo. • Mwanafunzi aandike/apige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya wasifu isiyopungua maneno 150 inayohusu mada lengwa (<i>k.v. Mpishi nimpendaye</i>) kwa kuzingatia, anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, kanuni za kisarufi (<i>k.v uakifishaji mwafaka na tahajia</i>) na kwa lugha ya kiubunifu inayojumuisha methali, 	
--	--	--	---	--

			<p>tashbihi na nahau alizojifunza awali.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike/apige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya wasifu mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. • Mwanafunzi awesomee wenzake insha aliyoandika ili kumpa motisha kuandika zaidi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • Mwanafunzi amwonyeshe mzazi au mlezi wake insha ya wasifu aliyoandika ili apate maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ujuzi wa kidijitali – unakuzwa wakati vifaa vya kidijitali vinapotumiwa kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya wasifu. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika insha ya wasifu. 				

<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> Heshima na adabu - hasa katika shughuli za vikundi. <p>Insha ya wasifu yaweza kulenga watu ambao wanajulikana kwa uadilifu, uwajibikaji, upendo na uzalendo.</p>
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> Heshima na adabu - hasa katika shughuli za vikundi. <p>Insha ya wasifu yaweza kulenga watu ambao wanajulikana kwa uadilifu, uwajibikaji, upendo na uzalendo.</p>
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> Elimu ya afya na kujikinga - kutokana na kufanya kazi pamoja katika vikundi mwanafunzi anajifunzi mambomya afya.
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> English – somo hili hushughulika mada ya kuandika

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
1.4 Sarufi	<p>1.4.1 Aina za Nomino:</p> <p>Nomino za Pekee</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua nomino za pekee kwenye sentensi au vifungu vya maneno,</p> <p>b) kutunga sentensi kwa kutumia nomino za pekee ili kukuza matumizi ya lugha sahihi,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi atambue nomino za pekee (<i>k.v. Kisumu, Mei, Rabuka, Alhamisi na Yohana</i>) kwenye tarakilishi, kapu maneno, mti maneno, kadi maneno au chati. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara. Mwanafunzi akiwa na wenzake ataje nomino za pekee kama vile 	<ol style="list-style-type: none"> Nomino za pekee zinahusu nini? Ni nomino zipi za pekee unazozijua?

		<p>c) kuchangamkia kutumia nomino za pekee katika mawasiliano.</p>	<p>za majina ya mji, majina ya mito, majina ya watu na majina ya miezi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kutaja nomino.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi atambue nomino za pekee katika sentensi kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzipigia mstari au kukolezea rangi. ● Mwanafunzi ajaze nafasi kwa kutumia nomino za pekee. Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa, kutumie programu mwafaka au kusimulia kisa wakiandikiwa na msaidizi. ● Mwanafunzi atunge sentensi kwa kutumia nomino za pekee akiwa peke yake, wawiliwawili au vikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika sentensi. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anaposhiriki katika kazi za vikundi.
- Ujuzi wa kidijitali - wakati vifaa vya kiteknolojia vinapotumiwa katika kutambua nomino za pekee.
- Ubunifu - mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia nomino za pekee.
- Kujiamini - mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za pekee na kuzitungia sentensi sahihi.

Uhusiano na Maadili

- Uwajibikaji- mwanafunzi anapofanya kazi ya darasani.
- Uzalendo na heshima- mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuheshimu maoni ya wengine.
- Maadili mbalimbali yanaweza kulengwa katika sentensi k.v. upendo, uaminifu, uzalendo, amani na umoja.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

Masuala mtambuko anuwai kutokana na sentensi zinazoelekeza utoaji wa maelezo kuhusu masuala hayo k.v. usalama, utunzaji wa mazingira, afya bora na utunzaji wa wanyama.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hushughulikia mada ya nomino

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
1.4 Sarufi	1.4.2 Nomino za kawaida (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua nomino za kawaida kwenye sentensi au vifungu vya maneno,	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino za kawaida kwenye kadi au kapu la maneno (<i>k.v.mtu, mtoto, darasa, ukuta, mwalimu, meza na kiti</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni vitu gani vipatikanavyo katika mazingira yako? 2. Ni vitu gani vinavyotumi

		<p>b) kutunga sentensi kwa kutumia nomino za kawaida ili kukuza matumizi sahihi ya lugha,</p> <p>c) kufurahia kutumia nomino za kawaida katika mawasiliano.</p>	<p>wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi akiwa na wenzake ataje nomino za kawaida. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara kutaja nomino. • Mwanafunzi atambue nomino za kawaida katika sentensi kwa kuzipigia mistari au kuzikolezea rangi kwenye tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atumie nomino za kawaida kujaza nafasi kwenye sentensi. • Mwanafunzi atunge sentensi kwa kutumia nomino za kawaida akiwa peke yake 	<p>wa katika mapishi mbalimbali?</p>
--	--	---	--	--------------------------------------

			wawiliwawili au kwenye vikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika sentensi.	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa <ul style="list-style-type: none"> • Ubunifu- anapotunga sentensi na kujaza nafasi. • Mawasiliano na ushirikiano- mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika vikundi kutaja nomino na kutunga sentensi. 				
Uhusiano na Maadili <ul style="list-style-type: none"> • Upendo - mwanafunzi anapotagamana na wenzake kwenye vikundi. • Heshima - mwanafunzi anapothamini maoni ya wengine kwenye kikundi. • Maadili mbalimbali yanaweza kulengwa katika sentensi k.v. upendo, uaminifu, uzalendo, amani na umoja. 				
Uhusiano na Masuala Mtambuko <ul style="list-style-type: none"> • Mshikamano wa kijamii na utaifa - hasa unatokea kwenye kazi za vikundi wakati mwanafunzi anashirikiana na wenzake. • Masuala mtambuko anuwai kutokana na sentensi zinazotoa maelezo kuhusu masuala hayo k.v. utunzaji wa mazingira, afya bora na utunzaji wa wanyama. 				
Uhusiano na Masomo Mengine English - somo hili linashughulikia mada ya nomino.				

2.0 HUDUMA YA KWANZA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
<p>2.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>2.1.1 Maamkuzi na Maagano (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua aina mbalimbali za maamkuzi na maagano katika mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maamkuzi na maagano yanayotumika katika miktadha mbalimbali ili kuyabainisha,</p> <p>c) kutumia aina mbalimbali za maamkuzi na maagano katika mawasiliano,</p> <p>d) kuchangamkia maamkuzi na maagano katika mahusiano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kutambua maamkuzi (<i>k.v. shikamoo, Habari za utokako? Habari za adhuhuri? Habari za jioni?</i>) Kutoka kwenye chati, ubao au vifaa vya kidijitali, michoro na picha. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi ashiriki kujadiliana na mwenzake au katika vikundi maamkuzi yanayolengwa na matumizi yake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, watu husalimiana vipi katika jamii? 2. Je, watu huagana vipi katika jamii?

			<p>au kuandika maamkuzi yanayolengwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue maagano (<i>k.v lala salama, safari njema, alamsiki</i>) kutoka kwenye chati, ubao au vifaa vya kidijitali, michoro na picha. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kuigiza maamkuzi na maagano lengwa. <i>Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</i> • Mwanafunzi atazame watu wakiamkuana na kuagana katika vifaa vya kidijitali. Viti maalum na viti vya mapendeleo vipewe 	
--	--	--	--	--

			<p>wanafunzi wenye kimo kifupi wanapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Mwanafunzi aambatanishe maamkuzi na maagano na majibu sahihi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano- mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuigiza maamkuzi na maagano. • Ujuzi wa kidijitali- mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kujifunzia. • Kujiamini- mwanafunzi anapotumia maamkuzi na maagano ipasavyo. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima- maamkuzi huimarisha heshima. • Upendo - maamkuzi huashiria upendo. • Umoja -maamkuzi huimarisha umoja na uhusiano mwema. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utunzi na usalama wa watoto - kupitia kuamkua na kujibu maamkuzi. • Utangamano wa kijamii-mwanafunzi anapoamkuana na kuagana na wenzake. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> • English - somo hili linashughlika maamkuzi na maagano. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo Ya Shughuli Za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
kusoma	2.2.1 Kusoma kwa Kina (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua mpangilio wa maneno katika kamusi ili kupata maneno lengwa kwa urahisi, b) kutumia kamusi ipasavyo kutafuta maana za maneno asiyoyajua yaliyo katika matini teule ili kukuza msamiati wake, c) kuchangamkia kutumia kamusi katika kukuza msamiati wake.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi apange maneno aliyopewa kwenye chati, kapu maneno au mti maneno kialfabeti. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi achague neno kutoka kapu maneno au mti maneno ili kulitafuta kwenye kamusi. • Mwanafunzi atumie kamusi kutafuta maana za maneno mbalimbali akiwa peke yake, wawili wawili au katika vikundi. • Mwanafunzi atumie mtandao kutafuta maana za maneno. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji 	1. Maana ya maneno ya Kiswahili hupatikana wapi?

			wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anashirikiana na wenzake kutafuta maana za maneno. • Ujuzi wa kidijitali - mwanafunzi anatumia mtandao kutafuta maana za maneno. Kujiamini-mwanafunzi anapotumia kamusi kutafuta maana ya maneno. • Hamu ya ujifunzaji - mwanafunzi anapoanza kutumia kamusi kutafuta maana za maneno. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzalendo – mwanafunzi anapoweza kutumia lugha ya Kiswahili kama lugha ya taifa. • Uadilifu-mwanafunzi anapotumia msamiati ufao katika mawasiliano. • Amani-mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kupata maneno kwenye kamusi. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji – uwezo wa kujitegemea katika kutumia kamusi. • Kujithamini – uwezo wa kufanya kazi na wengine katika vikundi. • Masuala ya afya-mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu huduma ya kwanza. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <p>English – somo hili linasitiza matumizi mbalimbali ya kamusi.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
2.3 Kuandika	<p data-bbox="428 293 494 316">2.3.1</p> <p data-bbox="428 364 581 429">Insha ya masimulizi</p> <p data-bbox="428 509 575 543">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="660 293 1012 358">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="660 364 1012 504">a) kutambua insha ya masimulizi kwa kuzingatia ujumbe, mtindo na muundo,</p> <p data-bbox="660 511 1012 614">b) kuandika insha ya masimulizi kwa kufuata kanuni zifaazo,</p> <p data-bbox="660 621 1012 761">c) kuchangamkia utunzi mzuri wa insha ya masimulizi ili kukuza ubunifu wake.</p>	<ul data-bbox="1097 293 1528 1171" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1097 293 1528 655">• Mwanafunzi atambue insha ya masimulizi kwa kurejelea vielelezo vya insha vilivyo andikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kutambua insha au kutumia mawasiliano jumla. <li data-bbox="1097 662 1528 985">• Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na muundo wa insha ya masimulizi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika hoja zao. <li data-bbox="1097 991 1528 1171">• Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha isiyopungua maneno 150 	<p data-bbox="1564 293 1818 396">Je, unazingatia nini ili kuandika insha nzuri ya masimulizi?</p>

			<p>inayosimulia kisa cha tukio linalohusiana na huduma ya kwanza kwa kuzingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya masimulizi mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. • Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuitathmini. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano – unakuzwa wanafunzi wanaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi.
- Ujuzi wa kidijitali – unakuzwa wakati vifaa vya kiteknolojia vinapotumiwa kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya masimulizi.
- Ubunifu – unajengeka mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi.
- Hamu ya ujifunzaji – unakuzwa mwanafunzi anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.

Uhusiano na Maadili

- Heshima na adabu hasa katika shughuli za vikundi.
- Umoja – mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za vikundi.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Mshikamano wakijamii na utaiifa- kutokana na kufanya kazi pamoja.
- Masuala ya afya-mwanafunzi anapoandika insha kuhusu huduma ya kwanza.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hushughulikia uandishi wa insha

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
2.4 Sarufi	2.4.1 Nomino za Wingi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua nomino za wingi katika matini ili kuzibainisha,	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino za wingi (<i>k.m chumvi, sukari, maji, uji, mafuta na manukato</i>) kutoka kwenye kapu la maneno, chati, vitabu na vifaa vya kidijitali akiwa peke yake, wawili wawili 	Unajua majina gani yanayohusu vitu vinavyopatikana katika wingi tu?

		<p>b) kutumia nomino za wingi katika sentensi ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>c) kufurahia kutumia nomino za wingi katika mawasiliano.</p>	<p>au katika kikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino za wingi kwa kuzipigia mistari au kuzikolezea rangi kwenye matini. • Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atumie nomino za wingi kujaza nafasi kwenye sentensi. • Mwanafunzi atumie nomino za wingi katika sentensi kwa kufanya mazoezi daftarini. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi.
- Kufikiri kwa kina – anapotunga sentensi na kuzijadili na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali - wakati vifaa vya kiteknolojia vinapotumiwa katika kutambua nomino za wingi.

Uhusiano na Maadili

- Upendo – Unakuzwa anaposhiriki kwenye vikundi..
 - Uwajibikaji – Anawajibika kukamilisha kazi zake pamoja na kutunza vifaa vya kidijitali kama vile tarakalishi.
- Maadili mbalimbali yaliyolengwa katika sentensi k.v. uaminifu, uzalendo, amani na umoja.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Utangamano wakijamii – anaposhirikiana na wenzake kwenye kikundi.
- Kujithamini – anapokuza stadi ya kujieleza kupitia utungaji wa sentensi.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hufunza matumizi ya nomino.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
2.4 Sarufi	2.4.2 Vitenzi-jina (Vipindi)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua nomino za vitenzi-jina kwenye kifungu cha maneno au kwenye sentensi, b) kutunga sentensi au vifungu vya maneno akitumia nomino	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vitenzi-jina kutoka kwenye kapu la maneno, vyombo vya kijiditali (<i>k.v. kusoma, kucheka, kula, kulia na kuandika.</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji 	1. Ni mambo gani wewe hufanya ukiwa nyumbani?

	2)	<p>za vitenzi-jina ili kukuza matumizi bora ya lugha,</p> <p>c) kufurahia kutumia nomino za vitenzi- jina katika utungaji wa sentensi na kujaza nafasi.</p>	<p>wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vitenzi-jina akiwa na wenzake kwa kuvipigia mistari au kuzikolezea rangi kwenye matini n.k. • Mwanafunzi atumie nomino za vitenzi-jina kwa kujaza nafasi kwenye sentensi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa kujaza nafasi kwenye sentensi. • Mwanafunzi atunge sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia nomino za vitenzi-jina akiwa peke yake au katika vikundi. 	2. Unapenda kufanya mambo gani darasani?
--	----	---	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano – anaposhirikiana na wengine kwenye kazi za kikundi.
- Kujiamini-mwanafunzi anapowatungia wenzake sentensi katika makundi.

Uhusiano na Maadili

- Upendo – utakuzwa katika kushirikiana kwenye vikundi kufanya shughuli mbalimbali.
- Uwajibikaji – anawajibika kukamilisha kazi zake pamoja na kutunza vifaa vya kiteknolojia kama vile projekta na tarakalishi.

Masuala Mtambuko

- Utangamano wa kijamii – anaposhirikiana na wenzake kwenye kikundi.
- Utaifa – anapotagusana na wenzake wenye asili tofauti kwenye kikundi.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili linafunza nomino.

3.0 MAPAMBO

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.1 Kusikiliza Na Kuzungumza	3.1.1 Vitendawili (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua vitendawili vya suala lengwa, b) kutega na kutegua vitendawili ili kujenga matamshi bora, c) kuchangamkia matumizi ya vitendawili kama njia ya kujenga utamkaji bora wa maneno. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vitendawili vya mapambo katika chati, ubao au vifaa vya kidijitali (<i>k.m Wafaa lakini wawaliwa bila matumizi maalum (Mtandio), Ananitazama, hasemi hasikii (Picha), Lapendeza rangi lakini halidumu (Ua). Dhahabu yangu ya thamani haisimami (Mkufu).</i> Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti ya mwanga. • Mwanafunzi ashiriki katika 	Je, ni vitendawili gani unavyovijua?

			<p>kutega na kutegua vitendawili. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asikilize vitendawili vikitegwa na kuteguliwa kupitia vyombo vya kidijitali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anashiriki katika kutega na kutegua vitendawili kwenye vikundi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo – mwanafunzi anapofikiria kuhusu majibu ya vitendawili. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza vitendawili vikitegwa na kuteguliwa. • Kujiamini – mwanafunzi anapoweza kutega na kutegua vitendawili. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – mwanafunzi anachangamkia maoni ya wenzake. • Umoja – wanafunzi wanapofanya kazi katika vikundi. 				

Masuala Mtambuko

- Umoja wa kijamii – kushiriki katika vikundi.
- Kujithamini– mwanafunzi anapotega na kutegua vitendawili.

Uhusiano na Masomo Mengine

English - somo hili hushughulikia vitendawili.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.2 Kusoma:	3.2.1 Kusoma kwa Ufasaha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha, b) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora, c) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo, d) kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo, e) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo, f) kuchangamkia kusoma kifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji	<ul style="list-style-type: none">• Mwanafunzi ajadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza.• Mwanafunzi atazame vielelezo vya video vinavyoonyesha usomaji fasaha wa makala (k.v. hotuba, habari,) au na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na	Kwa nini ni muhimu kusoma kifungu ifaavyo?

			<p>upungufu wa kuketi wamapotumia vifaa vya kiteknolojia au kusoma kwenye chati, kadi za maneno au mti maneno. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kuzingatia matamshi bora. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kasi isiyopungua maneno 80 kwa dakika moja kuhusu suala lengwa. • Mwanafunzi asome kifungu akizingatia sauti ifaayo (k.v. kiwango cha sauti na kiimbo). • Mwanafunzi asome kifungu 	
--	--	--	---	--

			<p>kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa (k.v. ishara za uso na mikono zinazozingatia tamaduni),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashirikiana na mzazi au mlezi kusoma makala akizingatia vipengele vya usomaji bora. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowasomea wenzake kifungu. • Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu mbele ya wenzake. 				
<p>Uhusiano na Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza kwa makini wenzake wakisoma kifungu. • Uwajibikaji: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa ukamilifu. 				
<p>Masuala Mtambuko: Kujithamini: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu shughuli za vikundi na kuzikamilisha.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine: English: somo hili linashughulikia pia kusoma kwa ufasaha.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
3.3 Kuandika	3.3.1 Kuandika kwa tarakilishi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua sehemu mbalimbali za tarakilishi zinazotumika kupigia chapa, b) kutumia tarakilishi ili kujenga maarifa ya kidijitali, c) kujenga mazoea ya kutumia tarakilishi kuandika na kuhifadhi maandishi.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> • Kutambue sehemu mbalimbali za tarakilishi za kupigia chapa. (<i>k.v. bodidota, kipanya na kiwambo/mulishi</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kutambua sehe za tarakilishi au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. • Kutumia tarakilishi kuandika maneno au sentensi zinazolenga msamiati wa mapambo (<i>k.v. herini, vipuli, pete, kipini, bangili, shanga, taji, kugesu na hina</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha. • Kutumia tarakilishi kuandika kifungu kinachohusisha mapambo mbalimbali. 	1. Je, ni sehemu zipi za tarakilishi unazojua 2. Tarakilishi hutuwezeshwa kufanya kazi gani?

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ahifadhi kazi yake kwenye faili ya tarakilishi mara kwa mara. • Kuhariri kazi yake kwenye tarakilishi akishirikiana na wenzake katika kikundi. • Kutuma kazi yake kwa mwalimu ili kuitathmini. • Kuendelea kufanya mazoezi ya kuandika kwa kutumia tarakilishi akisaidiwa na mzazi/mlezi wake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi za vikundi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika na kuhifadhi kazi yake. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapotagusana na vyombo vya kidijitali kama vile kutumia kipakatilishi, rununu n.k. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja - kupitia kwa kazi za vikundi. • Uwajibikaji - mwanafunzi anaweza kuhifadhi vyombo vya kidijitali 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elimu ya maendeleo endelevu – kwa kuwa mwanafunzi anatumia ujuzi wa kidijitali ya kisasa kufanikisha uandishi. 				
<p>Uhusiano wa Masomo Mengine English na Science and Technology – masomo yana mada kuhusu masuala ya kidijitali.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
3.4 Sarufi	<p>3.4.1 Aina za Nomino</p> <p>Nomino za Makundi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua nomino za makundi katika sentensi ili kuzibainisha,</p> <p>b) kutumia nomino za makundi katika sentensi ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>c) kufurahia kutumia nomino za makundi katika mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutambua nomino za makundi (<i>k. v mlolongo wa magari, tita la kuni, mkungu wa ndizi, safu ya siafu, koja la maua, bunda la noti</i>) katika chati, kadi maneno, ubao, vifaa vya kidijitali n.k. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara. • Kutumia nomino za makundi katika sentensi na kuziandika daftarini mwake. Mwanafunzi apige chapa, atumie programu mwafaka au asome sentisi akiandikiwa na msaidizi. • Kutumia nomino za makundi kutunga sentensi mtandaoni akiwa na wenzake. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, unajua maneno gani yanayotaja makundi ya watu na vitu? 2. Je, nomino za makundi hutumiwa vipi?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anashiriki katika majadiliano ya nomino za makundi.
- Hamu ya ujifunzaji - mwanafunzi anapojibu swali dadisi.
- Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutunga sentensi mtandaoni.
- Kujiamini – mwanafunzi anapoweza kutumia nomino za makundi.
- Uwazaji wa kina na utatauzi wa matatizo-mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi.

Uhusiano na Maadili

- Heshima – wanafunzi wanapofanya kazi kwa zamu.
- Umoja – wanafunzi wanapofanya kazi katika vikundi.
- Uwajibikaji – wanafunzi wanapokamilisha kazi yao kwa wakati ufaao.

Masuala Mtambuko

- Utaifa – mwanafunzi anaposhiriki katika vikundi vinavyojumuisha wanafunzi kutoka maeneo mbalimbali.
- Utangamano wa kijamii – mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika shughuli za vikundi na kujifunza ukakamavu na kujiamini.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hushughulikia dhana ya nomino.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.4 Sarufi	<p data-bbox="388 292 459 319">3.4.2</p> <p data-bbox="388 367 490 429">Aina za Nomino</p> <p data-bbox="388 477 498 539">Nomino Ambata</p> <p data-bbox="388 587 537 614">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="620 292 1051 360">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="620 367 991 463">a) kutambua nomino ambata katika matini ili kuzitofautisha</p> <p data-bbox="620 470 1016 504">b) na aina nyingine za nomino,</p> <p data-bbox="620 511 967 580">c) kutumia nomino ambata kwa usahihi katika sentensi</p> <p data-bbox="620 587 1010 655">d) ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p data-bbox="620 662 1006 724">e) kuonea fahari matumizi ya nomino ambata katika mawasiliano.</p>	<ul data-bbox="1078 292 1489 1170" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1078 292 1489 621">• Mwanafunzi atambue nomino ambata (<i>k.v askarikanzu, mbwamwitu, mwanasiasa na mwananchi</i>) kwa kutumia kadi maneno, kapu maneno, chati au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake, wawili wawili au katika kikundi. <li data-bbox="1078 628 1489 991">• Mwanafunzi ajadili katika kikundi au wawili wawili maana ya nomino ambata huko akitoa mifano. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kukariri au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. <li data-bbox="1078 998 1489 1170">• Mwanafunzi atumie nomino ambata katika sentensi na kuziandika katika Daftari Lake. Mwanafunzi Wanafunzi 	<p data-bbox="1541 292 1798 429">Je, unajua maneno yapi yanayounganishwa kuunda neno moja?</p>

			<p>walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kuchapa au kusaidiwa kuandiaka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atumie nomino ambata kutunga sentensi mtandaoni akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Asakure mtandaoni ili kupata mifano zaidi ya nomino ambata na kuziandika katika daftari lake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhiriki katika majadiliano ya nomino ambata. • Hamu ya ujifunzaji - mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kupata mifano ya nomino ambata. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutunga sentensi. • Kujiamini – mwanafunzi anapoweza kutumia nomino ambata kwa usahihi. 				

Uhusiano na Maadili

- Heshima – wanafunzi wanapofanya kazi kwa zamu.
- Umoja – wanafunzi wanapofanya kazi pamoja katika vikundi.
- Uwajibikaji- mwanafunzi anapokamilisha kazi yake.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Utangamano wa kijamii – mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika shughuli za vikundi na kujifunza ukakamavu na kujiamini.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – Masomo haya yanajumuisha mada ya nomino ambata

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.4 Sarufi	3.4.3 Aina za Nomino Nomino za dhahania (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua nomino za dhahania katika matini mbalimbali, b) kuelezea nomino za dhahania kwa kutoa mifano mwafaka, c) kutumia nomino za dhahania kwa usahihi katika sentensi, d) kuonea fahari matumizi ya nomino za dhahania katika mawasiliano. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino za dhahania (<i>k.v upendo, uhodari, ukweli</i>) kwa kutumia kadi maneno, mti maneno, chati au vifaa vya kidijitali. • Mwanafunzi ajadili katika kikundi au wawili wawili maana ya nomino za dhahania huko akitoa mifano. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au 	Je, unajua maneno yapi yanayotaja vitu ambavyo haviwezi kushikwa au kuonekana kwa macho?

			<p>kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika kuwasilisha hoja zao.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atumie nomino za dhahania katika sentensi na kuziandika sentensi hizo daftarini mwake. Mwanafunzi Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kuchapa au kusaidiwa kuandiaka. • Mwanafunzi atumie nomino za dhahania kutunga sentensi mtandaoni akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyorekebishwa. 	
--	--	--	--	--

<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhiriki katika majadiliano ya nomino za dhahania. • Hamu ya ujifunzaji - mwanafunzi anapojibu swali dadisi • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutunga sentensi • Kujiamini – mwanafunzi anapoweza kutumia nomino za dhahania
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – wanafunzi wanapofanya kazi kwa zamu. • Umoja – wanafunzi wanapofanya kazi katika vikundi. • Uwajibikaji- wanafunzi wanapokamilisha kazi yake.
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utaifa– mwanafunzi anaposhiriki katika vikundi vinavyojumuisha wanafunzi kutoka maeneo mbalimbali. • Kujithamini – mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za vikundi. Katika vikundi hivyo atajifunza ukakamavu, stahamala na kujiamini.
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili hufunza dhana ya nomino.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.4 Sarufi	<p>3.4.4</p> <p>Uakifishi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Herufi kubwa</i> 	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua herufi kubwa, alama ya koma, kikomo na kiulizi katika maandishi,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi katika maandishi. • Mwanafunzi ashiriki katika vikundi kuakifisha sentensi akitumia herufi kubwa, 	<p>Kwa nini alama za kuakifisha hutumiwa katika maandishi?</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Koma</i> • <i>Kikomo</i> • <i>kiulizi</i> <p>(Vipindi 4)</p>	<p>b) kutumia herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi ifaavyo katika maaandishi,</p> <p>c) kufurahia matumizi ya herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi katika maandishi.</p>	<p>koma, kikomo na kiulizi (baadhi ya sentensi ziangazie suala lengwa). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi apige chapaa/au atumie vifaa vya kiteknolojia kuandika sentensi akitumia herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi ifaavyo. • Mwanafunzi apige chapaa/au atumie vifaa vya kiteknolojia vilivyo rekebisha kuandika sentensi zenye herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi akitumia kifaa cha kidijitali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anapoandika sentensi kwa sahihi. • Ubunifu - mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi wakitumia viakifishi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapo andika sentensi zenye herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi akitumia kifaa cha kidijitali. 				

Uhusiano na Maadili

- Umoja – wanafunzi anapofanya kazi katika makundi.
- Maadili mbalimbali yaliyolengwa katika sentensi k.v. upendo, uaminifu, uzalendo, amani na umoja.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Elimu ya kifedha– kutunga sentensi zinazolenga mapambo yanayotumiwa na watu tofauti tofauti na dhamani yake.
- Masuala mtambuko anuwai kutokana na sentensi zinazotoa maelezo kuhusu masuala hayo k.v. utunzaji wa mazingira, upunguzaji wa mikasa, usalama, n.k.

Uhusiano na Masomo Mengine

English - somo hili hushughulikia uakifishaji

4.0 SAA NA MAJIRA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli ya Ujifunzaji	Swali Dadisi
<p>4.1 Kusikiliza Na Kuzungumza</p>	<p>4.1.1</p> <p>Maneno ya Heshima na Adabu</p> <p><i>maneno yanayohusiana na udugu</i></p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua maneno ya heshima yanayohusiana na udugu yanayotumiwa katika mawasiliano,</p> <p>b) kutumia maneno ya heshima yanayohusiana na udugu kwa usahihi katika mazungumzo yake ya kila siku,</p> <p>c) kuthamini matumizi ya maneno ya heshima katika mawasiliano ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue maneno ya udugu (<i>k.v. bwana, bibi, ndugu, binti, mama, mama mkubwa/mdogo, mjomba</i>) kwenye ubao, mti maneno, tarakilishi au kapu maneno. • Mwanafunzi aeleze maana ya maneno lengwa kama yanavyotumiwa katika mahusiano ya kila siku kati ya watu. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika kuwasilisha hoja zao. • Mwanafunzi atunge sentensi kwa kutumia 	<p>Unatumia neno lipi la heshima kumrejelea mwalimu wako wa kike au wa kiume?</p>

			<p>maneno lengwa kwa usahihi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika sentensi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atazame maigizo ya watu wakitumia maneno ya udugu kwenye tarakilishi na video. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti mwanga. • Mwanafunzi ajadili matumizi ya maneno ya udugu akishirikiana na wenzake darasani. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa 	
--	--	--	--	--

			<p>kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika kuwasilisha hoja zao.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aigize mazungumzo mafupi akiwa na wenzake huku akitumia msamiati wa udugu. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi, video na projekta kutazama maigizo mafupi. • Mawasiliano na ushirikiano – anaposhiriki katika maigizo na mijadala. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – anapotumia maneno ya udugu. • Upendo – anapotumia maneno ya udugu kwa wenzake na kwa wakubwa wake. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utangamano wa kijamii – mwanafunzi aposhiriki katika maigizo mafupi. • Haki za kijamii – mwanafunzi anapotumia maneno ya udugu katika mawasiliano. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli ya Ujifunzaji	Swali Dadisi
4.2 Kusoma	<p data-bbox="401 292 465 319">4.2.1</p> <p data-bbox="401 364 581 433">Kusoma kwa Mapana</p> <p data-bbox="401 474 552 502">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="658 292 1006 360">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="658 364 1039 502">a) kutambua na kuzingatia hatua za kiusalama katika matumizi ya vifaa vya kidijitali,</p> <p data-bbox="658 509 1006 611">b) kutambua msamiati wa suala lengwa katika matini ya kidijitali,</p> <p data-bbox="658 618 1020 755">c) kusakura matini kwenye tovuti salama ili kupata vifungu vya kusoma vyenye suala lengwa,</p> <p data-bbox="658 762 1045 941">d) kuchangamkia matumizi ya vifaa vya kidijitali katika kutafuta na kusoma ujumbe ili kuimarisha maarifa yake.</p>	<ul data-bbox="1093 292 1528 1171" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1093 292 1499 433">• Mwanafunzi azingatie hatua za kiusalama katika kutumia vifaa vya kidijitali k.v. kufungua mitandao ifaayo. <li data-bbox="1093 440 1479 618">• Mwanafunzi atambue mitandao salama yenye matini inayohusu suala lengwa (saa na majira) na inayoafiki kiwango chake. <li data-bbox="1093 625 1518 872">• Mwanafunzi atambue umuhimu wa kutoa habari kwa mwalimu, mzazi au mlezi wake endapo atapata ujumbe kutoka kwa watu asiowajua mtandaoni na kutowasiliana nao. <li data-bbox="1093 879 1508 1171">• Mwanafunzi asome matini kwa kutumia vifaa vya kidijitali yanayojumuisha msamiati wa saa (<i>k.v. kasoro dakika..., saa... kamili, saa...na dakika...</i>) na majira (nyakati za siku) (<i>k.v. alfajiri, asubuhi, Adhuhuri,</i> 	<p data-bbox="1561 292 1798 470">Ni njia zipi unazoweza kupata matini za kusoma katika vifaa vya kidijitali?</p>

			<p><i>alasisiri, thenashara, machweo na macheo</i>).</p> <p>Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungunza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asome vifungu vyenye suala lengwa ambavyo alisakura. • Mwanafunzi atoe habari kuhusu matini aliyosoma kwa muhtasari na kujibu maswali katika maandishi au mazungumzo na wenzake. Wanafunzi apige chapa, atumie programu mwafaka au asome majibu yake huku akisaidiwa kuadika. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ujuzi wa kidijitali – wanafunzi wanaptumia vifaa vya kidijitali vinatumiawa katika kusakura na kusoma matini. • Hamu ya kujifunza – mwanafunzi atapata hamu ya kutafuta matini za kusoma kwenye tarakilishi na mitandaoni. • Kujiamini- mwanafunzi anaposakura vifungu vyenye suala lengwa na kuwatolea wenzake habari za matini yenyewe. • Mawasiliano na ushirikiano-mwanafunzi anapowasiliana na wengine. 				

<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji – mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali na kuzingatia mitandao salama. • Uadilifu – mwanafunzi anapohakikisha anasakura matini kwenye tovuti salama. • Heshimu-mwanafunzi anapowasiliana na mwalimu, mzazi au mlezi.
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usalama – mwanafunzi anapozingatia hatua za kiusalama mtandaoni. • Utunzi na usalamu wa watoto-mwanafunzi anapotangamana na wenzake wakitumia vifaa vya kidijitali.
<p>Uhusiano na Masomo Mengine Masomo yote kwa vile yanatakiwa kuzingatia ujuzi wa kidijitali.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
4.3 Kuandika	4.3.1: Barua pepe (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua barua pepe kwa kuzingatia muundo wake, b) kuandika barua pepe kwa kuzingatia ujumbe, muundo na mtindo, c) kuchangamkia uandishi wa barua pepe katika mawasiliano.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue muundo wa barua pepe kwa kurejelea kielelezo chake kilicho chapishwa au kwenye tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kukariri au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla • Mwanafunzi ajadili sehemu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unazingatia mambo gani unapoandika barua pepe? 2. Ni mambo gani unayoweza kumweleza rafiki yako katika barua pepe?

			<p>mbalimbali za baruapepe kama vile anwani pepe ya mtumaji (k.m. tina18@gmail.com), anwani pepe ya mpokeaji, mada ya barua pepe, mtajo, mwili, hitimisho na jina la mwandishi/ mtumaji. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike baruapepe kwa rafiki, ndugu, au mzazi akishirikiana na wenzake darasani, kwa kutumia tarakilishi akizingatia muundo wa uandishi wa baruapepe, utaratibu ufaao, kutunga na kupanga sentensi kuunda aya katika uandishi barua. 	
--	--	--	---	--

			<p>Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili mada ya baruapepe na vipengele vyake/yale yanayofaa kujumuishwa. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi <i>aandike/apige chapa/atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa baruapepe kwa rafiki kwa kuzingatia</i> 	
--	--	--	--	--

			<p>ubora wa sentensi (sahihi kisarufi, zilizokamilika kimaana, zenye kufuatana kwa kujenga wazo na zenye kuzingatia uakifishi mzuri) kuunda aya.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashirikishe msamiati wa mada lengwa katika baruapepe Mwanafunzi aandike baruapepe na kuituma kwa wenzake na mwalimu ili waisome na kuitathmini.yake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi na kujadiliana na wenzake kuhusu baruapepe. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika na kutuma baruapepe. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika na kutuma baruapepe. • Hamu ya ujifunzaji-mwanafunzi anapoandika baruapepe na kuwapa wenzake waitathmini. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upendo – mwanafunzi anapotuma baruapepe kwa rafiki, mzazi au mlezi wake kuwajulia hali. • Heshima – mwanafunzi anapozingatia maoni ya wengine wakati wa mijadala. • Uwajibikaji – mwanafunzi anapotunza tarakilishi anayoitumia katika uandishi wa baruapepe. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Kujithamini - anapotumia baruapepe kuwasiliana.
- Elimu kwa maendeleo endelevu – anapotumia teknolojia kuwasiliana.
- Elimu ya mazingira-mwanafunzi anapoandika sentensi sahihi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

Masomo yote yanayoshughulikia ujuzi wa kidijital

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli ya Ujifunzaji	Swali Dadisi
4.4 Sarufi	4.4.1 Ngeli I-ZI (Vipindi 4)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua viambishi vipatanishi vya ngeli ya I-ZI katika sentensi, b) kutambua nomino katika ngeli ya I-ZI ili kuzitofautisha na nomino katika ngeli nyingine, c) kutumia nomino za ngeli ya I-ZI katika umoja na wingi akizingatia upatanisho wa kisarufi,	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunsi atambua viambishi vya ngeli ya I-ZI katika sentensi kwa kuvipigia mstari daftarini au kuvikoleza rangi katika tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. 	Je, unajua nomino zipi ambazo hazibadiliki katika umoja na wingi?

		<p>d) kuandika umoja na wingi wa mafungu ya maneno katika ngeli ya ngeli ya I-ZI,</p> <p>e) kuonea fahari matumizi ya nomino katika ngeli ya I-ZI katika mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino katika ngeli ya I-ZI kwenye kadi, mti maneno, tarakilishi au kapu la maneno (<i>k.v. nguo- nguo, ndizi- ndizi, ndoo-ndoo na nyumba-nyumba</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atumie nomino za ngeli ya I-ZI katika sentensi akiwa peke yake au katika vikundi. • Mwanafunzi asikize usomaji wa nomino za ngeli ya I-ZI kutoka kwenye tepurekoda au kinasasauti. • Mwanafunzi atunga sentensi kwa kutumia nomino za ngeli ya I-ZI 	
--	--	---	--	--

			akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake, <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ajaze/apige chapa nafasi kwa kutumia viambishi vya nomino za ngeli ya I-ZI. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposoma nomino za ngeli ya I-ZI kwa ufasaha. • Ubunifu - mwanafunzi anapotunga mafungu ya maneno. • Ujuzi wa kidijitali - mwanafunzi anapotambua nomino na mafungu ya maneno kwenye kinasasauti. 				
Uhusiano na Maadili <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji - kutunza vipakatalishi anavyotumia. • Uzalendo - kufanya kazi na wengine kwenye vikundi. • Uadilifu-mwanafunzi anaposikiliza nomino za ngeli kwenye kinasasauti. 				
Uhusiano na Masuala Mtambuko <ul style="list-style-type: none"> • Utangamano wa kijamii – kufanya kazi kwa vikundi. • Kujithamini - kujifanyia kazi darasani. 				
Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili hujumuisha ngeli za nomino.				

5.0 KUKABILIANA NA UMASKINI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
<p>5.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>5.1.1 Methali</p> <p>Methali zinazohusu bidi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua methali zinazohusu bidii ili kuzitofautisha na aina zingine za methali,</p> <p>b) kueleza maana na matumizi ya methali mbalimbali zinazohusu bidii katika jamii,</p> <p>c) kutumia methali zinazohusu bidii katika mawasiliano,</p> <p>d) kuchangamkia matumizi ya methali katika kuhimiza bidii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue methali zinazohusu bidii (<i>k.v. mchagua jembe si mkulima, mgagaa na upwa hali wali mkavu, atafutaye hupata, anayejitahidi hufaidi, ukiona vyaelea vimeundwa</i>) katika chati, ubao, vyombo vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi ajadili maana na matumizi ya methali zinazohusu bidii na wenzake darasani. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia 	<p>Je, ni nini umuhimu wa methali katika jamii?</p>

			<p>mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atoe mifano ya methali zinazohusu bidii. • Mwanafunzi asikilize methali zinazohusu bidii zikitumiwa kupitia vyombo vya kidijitali. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake katika kukamilisha methali zinazohusu bidii. • Mwanafunzi asakure mtandaoni kwa kusaidiwa na mzazi au mlezi wake ili kupata methali zaidi zinazohusu bidii na matumizi ya methali hizo. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhiriki katika kujadili methali kwenye vikundi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo – mwanafunzi anapofikiria kuhusu matumizi ya methali. • Ubunifu – mwanafunzi anapotumia methali kujieleza. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua methali na kupata methali zaidi. 				

Uhusiano na Maadili

- Heshima – mwanafunzi anachangamkia maoni ya wenzake katika kikundi.
- Umoja – wanafunzi wanapofanya kazi katika vikundi.
- Uwajibikaji-mwanafunzi anaposakura methali mtandaoni.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Umaskini – mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu suala lengwa.
- Elimu ya fedha– kutokana na mafunzo ya methali zinazohusu bidii.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hujumuisha dhana ya methali.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.2 Kusoma	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu Ushairi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua mizani na vina katika shairi ili kuvibainisha, b) kusoma shairi akizingatia vina, mizani na ujumbe ili kuimarisha ufahamu, c) achangamkie kusoma shairi akizingatia mapigo ya sauti.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vina na mizani katika shairi lililochapisha au la mtandaoni. • Mwanafunzi ajadili vina na mizani katika shairi akiwa na mwenzake au katika kikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujadili au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. 	Je, ni nini kinachotofautisha mashairi na maandishi mengine?

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashirikiane na mwenzake kusoma shairi akizingatia vina, mizani na ujumbe. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi asikilize shairi likisomwa kwa mahadhi kwenye vifaa vya kidijitali au na mgeni mwalikwa na kujadili vina, mizani na ujumbe wake. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kutafuta mashairi mtandaoni na kujadili vina, mizani na ujumbe uliomo. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhiriki katika kujadili msamiati unaotumika katika shairi.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo – mwanafunzi anapojadili ujumbe katika shairi.
- Ubunifu – mwanafunzi anapofafanua ujumbe wa shairi.
- Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua vina na mizani katika shairi.

Uhusiano na Maadili

- Heshima – mwanafunzi anachangamkia maoni ya wenzake katika kikundi.
- Umoja- mwanafunzi wanapofanya kazi katika vikundi.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Ushauri nasaha – ujumbe unaozingatiwa katika shairi.
- Mshikamano wa kijamii – kutokana na kushiriki katika vikundi.
- Mawasiliano faafu – mwanafunzi anapotumia lugha kwa ufundi.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hushughulikia nyimbo na mashairi.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.3 Kuandika	5.3.1 Insha ya Maelezo <ul style="list-style-type: none"> • Mada • Muundo (Vipindi 2) 	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua insha za maelezo katika matini mbalimbali, 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vifungu vya maelezo vilivyoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi. • Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo 	Unazingatia nini unapoandika insha ya maelezo?

		<p>b) kuandika insha ya maelezo kwa kufuata kanuni zifaazo,</p> <p>c) kuchangamkia utunzi mzuri wa insha ili kuimarisha uandishi.</p>	<p>rekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na muundo wa insha ya maelezo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu mambo muhimu yanayojenga mpangilio mzuri wa mawazo katika insha. • Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha insha ya maelezo (<i>k.v. Jinsi ninavyoweza kuchangia kukabiliana na umaskini nyumbani, Maskini alivyogeuka kuwa tajiri, Jinsi elimu ilivyosaidia kumaliza umaskini, jinsi matumizi bora ya pesa yanavyosaidia</i> 	
--	--	---	---	--

			<p><i>kumaliza umaskini, jinsi ulipaji ushuru unavyosaidia kukabiliana na umaskini)</i></p> <p>isiyopungua maneno 150 kwa kuzingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu unaojumuishia methali na nahau alizojifunza awali.</p> <p>d) Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya maelezo mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini,</p> <p>e) Awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuitolea maoni.</p>	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi.
- Ujuzi wa kidijitali – wakati vifaa vya kidijitali vinapotumiwa kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya maelezo.
- Ubunifu – mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo.
- Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapoyatafakari maswali dadisi na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.

Uhusiano na Maadili:

- Heshima na adabu- hasa katika shughuli za vikundi.
- Upendo-mwanafunzi anaposhiriki katika shughulin za kujadilil.

Uhusiano na Masuala Mtambuko:

- Mshikamano wa kijamii – kutokana na kufanya kazi pamoja.
- Elimu ya pesa – anapoandika insha kuhusu jinsi ya kukabiliana na umaskini.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English - somo hili hushughulikia dhana ya uandishi.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.4 Sarufi	5.4.1 Ngeli ya U-ZI (Vipindi 4)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua viambishi vipatanishi vya ngeli ya U-ZI katika sentensi, b) kutambua nomino katika ngeli ya U-ZI ili kuzibainisha, c) kutumia nomino za ngeli ya U-ZI katika umoja na wingi akizingatia upatanisho wa kisarufi,	<ul style="list-style-type: none"> • Mwafunzi atambue viambishi vya ngeli ya U-ZI katika sentensi kwa kuvipigia mstari daftarini mwake au kuvikoleza rangi katika tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atambue nomino katika 	Je, ni nomino zipi hupatikana katika ngeli ya U-ZI?

		<p>d) kufurahia matumizi ya nomino za ngeli ya U-ZI katika mawasiliano.</p>	<p>ngeli ya U-ZI kwenye kadi, mti wa maneno, tarakilishi au kapu la maneno (<i>k.m. Uzi- Nyuzi, Ukuta-Kuta, Uta- Nyuta, ubavu-mbavu, wakati-nyakati, ukucha-kucha na ufunguo-funguo, wimbo-nyimbo</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asikize usomaji wa nomino za ngeli ya U-ZI kutoka kwenye tepurekoda au kinasasauti. • Mwanafunzi atunge sentensi kwa kutumia nomino za ngeli ya U-ZI akiwa peke yake tau kwa kushirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara 	
--	--	---	---	--

			au kuandika majibu yao. <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ajaze nafasi kwa kutumia viambishi vya ngeli ya U-ZI kwa maandishi ya mkono au kwa tarakilishi. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika vikundi. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika mafungu ya maneno. • Ujuzi wa kidijitali - tarakilishi inapotumika kutambua nomino na katika kusikiliza mafungu ya maneno kwenye kinasasauti. 				
Uhusiano na Maadili <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji - kutunza vipakatalishi anavyotumia. • Uzalendo - kufanya kazi na wengine kwenye vikundi. 				
Uhusiano na Masuala Mtambuko <ul style="list-style-type: none"> • Mshikamano wa kijamii – kufanya kazi kwa vikundi. • Uwajibikaji- kujifanyia kazi darasani. 				
Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili hujumuisha dhana ya ngeli.				

6.0 MAADILI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli Za Ujifunzaji	Swali Dadisi
<p>6.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>6.1.1 Ushairi (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <ol style="list-style-type: none"> kukariri shairi kwa kuzingatia matamshi na mahadhi mbalimbali, kueleza maana ya msamiati uliotumiwa katika shairi, kutumia msamiati uliotumiwa katika shairi kuboresha masiliano, kuonyesha ufahamu wa ujumbe katika shairi kwa kujibu maswali, kuchangamkia ushairi kama njia ya kujieleza kwa ufasaha. 	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi akariri shairi kuhusu mada lengwa (maadili) kwa kuzingatia matamshi na mahadhi mbalimbali. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kukariri au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. Mwanafunzi asikilize shairi lengwa likikaririwa au kuimbwa na mwalimu, mgeni mwalikwa (mghani) au kupitia vifaa vya kidijitali. Katika vikundi vyenye lengo mwanafunzi ashirikiane na wenzake kukariri au kuimba shairi kwa mahadhi mbalimbali. Mwanafunzi atambue msamiati uliotumika katika ushairi kuhusu maadili (<i>k.m. haki,</i> 	<p>Ushairi unaweza kuboresha mazungumzo yako vipi?</p>

			<p><i>usawa, heshima na uwajibikaji</i>) na kueleza akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla kuwasirisha hoja zao.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili ujumbe katika shairi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika anapojadili ujumbe katika shairi. • Mwanafunzi ajibu maswali yanayotokana na shairi alilosikiliza, aliloimba au kukariri. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika vikundi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anaposikiliza shairi lililorekodiwa likikaririrwa kupitia vyombo vya kidijitali. • Kujiamini – mwanafunzi anajenga umilisi huu anapokariri shairi. 				

Uhusiano na Maadili

- Heshima – kuheshimu maoni ya wenzake katika vikundi.
- Uwajibikaji – majukumu katika vikundi na kufuata mafunzo katika shairi.
- Upendo-anapokariri shairi na wengine.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

Kujithamini- anapokariri shairi kwa mahadhi mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine:

- English – somo hili linashughulikia mada ya ushairi.
- Music – Muziki hushughulikia nyimbo za mahadhi mbalimbali.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
6.2 Kusoma	6.2.1 Kusoma kwa Mapana <i>Makala ya kujichagulia</i> (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> Kutambua makala ya kusoma katika maktaba ili kuimarisha uchaguzi bora wa Makala, kusoma makala mbalimbali ili kujenga ufasaha wa lugha, 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi achague makala atakayosoma katika maktaba. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kuchagua makala. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unapenda kusoma makala ya aina gani? 2. Ni ujumbe upi uliopata kwenye makala uliyowahi kusoma?

		<p>c) kufurahia kusoma makala mbalimbali ili kujenga ufasaha wa lugha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asome makala ya aina mbalimbali ya kujichagulia. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu makala aliyoyasoma na alichojifunza kutokana na makala hayo. • Mwanafunzi atumie kamusi kupata maana za msamiati uliotumika katika makala. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kuchagua makala. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake maana za msamiati uliotumika katika makala. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala. Mwanafunzi asaidiwe na mzazi au mlezi wake kupata makala zaidi na kuyasoma ili kujenga mazoea ya usomaji. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anapojadiliana na wenzake katika vikundi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anaposoma makala katika blogi. • Kujiamini – mwanafunzi anajenga umilisi huu anaposimulia alichokisoma. 				
<p>Uhusiano na Maadili Heshima, upendo, uzalendo – anaposoma matini mbalimbali na kuzingatia mchango wa wenzake.</p>				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kujithamini – uwezo wa kuongoza na kuelekeza usomaji wake. • Ushauri nasaha – anaposoma masuala ya kimaadili katika matini anayoyasoma. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hulenga kukuza umilisi wa kusoma kama mojawapo ya stadi za lugha.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
6.3 Kuandika	6.3.1 Insha za Wasifu (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua vipengele vya kimuundo vya insha za wasifu, b) kuandika insha ya wasifu kwa kuzingatia muundo na mtindo ufaao, c) kufurahia uandishi wa insha za wasifu ili kukuza stadi ya kuandika.	<ul style="list-style-type: none">• Mwanafunzi atazame nakala za insha za wasifu kwenye chapa au kwenye tarakilishi. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi walio na matatizo ya mwangaza.• Mwanafunzi atambue vipengele muhimu vya kimuundo kama vile kichwa, mwili, hitimisho. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla.• Mwanafunzi ajadili na wenzake kuhusu kinachoweza kuandikiwa katika insha ya wasifu (<i>k.v. mtu, kitu, mnyama na mahali</i>).	Unazingatia nini unapoandika insha ya wasifu?

			<p>Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kujadiliana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ajadili na wenzake kuhusu mada mbalimbali zinazoweza kutungiwa insha za wasifu <i>k.m. mwanafunzi mwadilifu, mtu aliyeshinda tuzo kwa wadilifu wake</i> n.k. <p>Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kujadiliana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya wasifu isiyopungua maneno 150 daftarini au kwenye tarakilishi. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuitathmini. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au mawasiliano mbadala. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hamu ya ujifunzaji - mwanafunzi anapotaja mada mbalimbali zinazoweza kutungiwa insha za wasifu. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi katika utungaji wa insha ya wasifu • Mawasiliano na ushirikiano-mwanafunzi anaposhiriki katika majadiliano. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – anaposikiliza kwa makini wenzake wakisoma insha zao. • Uwajibikaji – anapofanya kazi ya darasani na kuikamilisha kwa Wakati Heshima-mwanafunzi anapojadili na wenzake kuhusu suala lengwa.. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mtazamo wa ukuaji wa binadamu-mwanafunzi anapoandika insha ya wasifu kuhusu suala lengwa. • Mshikamano wa kijamii– anapofanya kazi pamoja na wenzake darasani. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili hushughulikia uandishi kama mojawapo ya stadi nne za lugha.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
6.4 Sarufi	<p>6.4.1 Ngeli ya U-YA</p> <p>(Vipindi 4)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua viambishi vipatanishi vya ngeli ya U-YA kwenye sentensi,</p> <p>b) kutambua nomino katika ngeli ya U-YA ili kuzitofautisha na nomino katika ngeli nyingine,</p> <p>c) kutumia nomino za ngeli ya U-YA katika umoja na wingi akizingatia upatanisho wa kisarufi,</p> <p>d) kuandika umoja na wingi wa mafungu ya maneno katika ngeli ya ngeli ya U-YA,</p> <p>e) kufurahia matumizi ya nomino za ngeli ya U-YA katika mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue viambishi vya ngeli ya U-YA katika sentensi kwa kuvipigia mstari daftarini mwake au kuvikoleza rangi katika tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atambue nomino katika ngeli ya U-YA kwenye kadi, mti wa maneno, tarakilishi au kapu la maneno (<i>kama vile ubele, uovu, ugonjwa</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia 	<p>Je, ni nomino zipi hupatikana katika ngeli ya U-YA?</p>

			<p>sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atumie nomino za ngeli ya U-YA katika sentensi akiwa na wenzake. • Mwanafunzi asikize usomaji wa nomino za ngeli ya U-YA kutoka kwenye tepurekoda au kinasasauti. • Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asome mafungu ya maneno yenye nomino za ngeli ya U-YA katika umoja na wingi <i>huku akisaidiwa kuandika.</i> • Mwanafunzi ajaze nafasi kwa kutumia viambishi 	
--	--	--	---	--

			vya ngeli ya U-YA kwa maandishi ya mkono au tarakilishi.	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa				
<ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anapoandika mafungu ya maneno yenye nomino za ngeli ya U-YA. . • Ubunifu - mwanafunzi anapotunga maneno. • Ujuzi wa kidijitali – kutumia tarakilishi kutambua nomino na ngeli zake. 				
Uhusiano na Maadili				
<ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji - kutunza vipakatalishi anavyotumia. • Uzalendo - kufanya kazi na wengine kwenye vikundi. 				
Uhusiano na Masuala Mtambuko				
<ul style="list-style-type: none"> • Utangamano wa kijamii – kufanya kazi kwa vikundi. • Kujithamini - kujifanyia kazi darasani. 				
Uhusiano na Masomo Mengine				
English – somo hili hujumuisha ngeli za nomino.				

7.0 ELIMU YA MAZINGIRA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
<p>7.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>7.1.1 Nahau</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua nahau za usafi na mazingira katika matini mbalimbali,</p> <p>b) kufafanua maana ya nahau mbalimbali za usafi na mazingira kwa kutoa mifano,</p> <p>c) kutumia nahau za usafi na mazingira katika mawasiliano,</p> <p>d) kuthamini matumizi ya nahau za usafi na mazingira katika mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nahau za usafi na mazingira (<i>k.v. angua kucha, penga kamasi, piga deki, piga mswaki, chokonoa meno, futa vumbi</i>) katika chati, michoro, picha, vikapu maneno, mti maneno, chati, kamusi na katika vyombo vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi ashiriki katika kujadili na wenzake maana za nahau za usafi na mazingira na kutoa mifano. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni nahau zipi zinahusu usafi? 2. Je, ni nahau zipi zinahusu mazingira?

			<p>mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atumie nahau za usafi na mazingira kutunga sentensi akiwa pekee au kwa kushirikiana na wenzake. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujaza nafasi katika sentensi/kupiga chapa/atumie programu mwafaka kwa kutumia nahau mwafaka kwenye zoezi la ubaoni, vitabuni au katika tarakilishi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anapojadili na wenzake maana za nahau za usafi na mazingira na kutoa mifano. • Ujuzi wa kijidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nahau za usafi na mazingira. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapotafuta maana za nahau na kuzitumia kwa ufasaha katika mawasiliano. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo – mwanafunzi anapofikiria kuhusu maana za nahau na matumizi yake. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja – kutokana na kufanya katika vikundi. • Heshima – mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika vikundi. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa kijamii – majadiliano kwa vikundi.
- Kujithamini (kujithamini) – mwanafunzi anapotumia nahau kuimarisha mawasiliano.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
7.2 Kusoma	7.2.1 Kusoma kwa Mapana <i>Matini ya kujichagulia</i> (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> kutambua matini anazotaka kusoma kwenye maktaba, kusoma matini ili kufaidika na ujumbe na lugha inayotumiwa, kufurahia usomaji wa matini za aina mbalimbali ili kujenga utamaduni wa kusoma. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue aina mbalimbali za matini (<i>kama vile vitabu, magazeti, na majarida</i>) kwenye maktaba, tarakilishi au kadi za katalogi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi achague matini atakayosoma. • Mwanafunzi asome matini kimya kimya ili kupata ujumbe uliopo na kufaidi matumizi ya lugha. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unapenda kusoma matini ya aina gani? 2. Ni vipi unavyoweza kupata matini ya kusoma? 3. Kusoma aina mbalimbali za matini kuna umuhimu gani?

			<p>wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asimulie ujumbe kutokana na matini alizosoma kwa wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake matini alizosoma ili kuchochea hamu ya usomaji wa mapana miongoni mwao. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposoma na kusimulia ujumbe aliosoma kutokana na matini za aina mbalimbali. • Hamu ya ujifunzaji –mwanafunzi anapotagusana na matini za aina mbalimbali maktabani. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – mwanafunzi anaposhirikiana na wengine na kuzingatia maoni katika mijadala. • Uwajibikaji – mwanafunzi anapoazima, kutunza na kurudisha vitabu mktabani. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Kujithamini – mwanafunzi anapojenga uwezo wa kujichagulia matini kuhusu afya na mazingira.
- Elimu na maendeleo endelevu; mazingira - mwanafunzi anaposoma matini kuhusu mazingira.

Uhusiano na Masomo Mengine

- Social Studies hufunza mada ya mazingira
- English – hufunza stadi ya kusoma kwa mapana

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
7.3 Kuandika	7.3.1 Kuandika Insha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua insha za maelezo katika matini mbalimbali, b) kuandika insha ya maelezo kwa kuzingatia muundo na mtindo ufaao, c) kuchangamkia utungaji wa insha za maelezo ili kuimarisha uandishi bora.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vifungu vya insha za maelezo vilivyoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi (<i>k.v. maelezo kuhusu upandaji wa miche, kusafisha darasa, kufua nguo, kuzuia mmomonyoko wa udongo, kupanda miti</i>). Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha. Rekebisha 	Je, ni shughuli gani zinazoweza kuandikiwa insha za maelezo?

			<p>mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti ya mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na muundo wa insha ya maelezo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya maelezo isiyopungua maneno 150 akizingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, 	
--	--	--	---	--

			<p>kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu unaojumuisha methali na nahau alizojifunza awali.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atunge insha ya maelezo mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuisikiliza na 	
--	--	--	--	--

			<p>kuitathmini. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla.</p>	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi. • Ujuzi wa kidijitali – wakati vifaa vya kidijitali vinapotumiwa kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya maelezo. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapoyatafakari maswali dadisi na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima na adabu hasa katika shughuli za vikundi. • Umoja-mwanafunzi anaposhiriki katika mjadala kuhusu muundo wa insha ya maelezo. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elimu ya mazingira – anapotunga insha na kujieleza kwa kurejelea mazingira anamoishi. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili lina mada kuhusu uandishi.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
7.4 Sarufi	<p>7.4.1</p> <p>Ngeli ya KU-KU</p> <p>(Vipindi 4)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua viambishi vipatanishi vya ngeli ya KU-KU kwenye sentensi,</p> <p>b) kutambua nomino katika ngeli ya KU-KU,</p> <p>c) kutumia nomino za ngeli ya KU-KU katika umoja na wingi akizingatia upatanisho wa kisarufi,</p> <p>d) kufuahia matumizi ya nomino za ngeli ya KU-KU katika mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue viambishi vya ngeli ya KU-KU katika sentensi kwa kuvipigia mstari au kuvikoleza rangi katika tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti ya mwanga. • Mwanafunzi atambue nomino katika ngeli ya KU- KU (kama vile <i>kupika, kufyeka, kuzuru, kukariri, kufua</i>) kwenye kadi, mti maneno, tarakilishi au kapu la maneno. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni 	<p>Je, ni nomino zipi hupatikana katika ngeli ya KU-KU?</p>

			<p>nyeti ya mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atumie nomino za ngeli ya KU-KU katika katika sentensi akiwa na wenzake. • Mwanafunzi asikize usomaji wa nomino za ngeli ya KU-KU kutoka kwenye tepurekoda au kinasasauti. • Mwanafunzi atunge sentensi kwa kutumia nomino za ngeli ya KU-KU akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake. • Mwanafunzi ajaze nafasi kwa kutumia viambishi vya ngeli ya KU-KU kwa maandishi ya mkono au tarakilishi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anasikiliza usomaji wa nomino za ngeli ya KU-KU kwa makini. • Ujuzi wa kidijitali - kutumia tarakilishi kutambua nomino na ngeli zake. • Kujiamini-mwanafunzi anapoandika kazi kwenye daftari lake. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji – kutunza vipakatalishi anavyotumia. • Uzalendo – kufanya kazi na wengine kwenye vikundi. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Utangamano wa jamii – kufanya kazi kwa vikundi.
- Kujithamini – kujifanyia kazi darasani.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hujumuisha dhana ya ngeli za nomino.

8.0 NDEGE WA PORINI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
8.1 Kusikiliza na Kuzungumza	8.1.1 Visawe (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua maneno matatu yenye maana sawa katika matini, b) kutumia visawe ifaavyo katika mawasiliano, c) kuthamini matumizi ya visawe katika mawasiliano. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue maneno matatu yenye maana sawa (<i>k.v. nyumbani, mastakimu, chengo; barabara, tariki, baraste; jitimai, huzuni, simanzi</i>) kwa kutumia kapu la maneno, kadi za maneno, mti maneno, kuburura kwa kutumia tarakilishi, n.k. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi aeleza maana ya maneno matatu yenye maana sawa akiwa peke 	Unajua maneno gani ya Kiswahili yaliyo na maana sawa?

			<p>yake au kwa kujadiliana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au mawasilianon jumla. • Mwanafunzi aambatanishe maneno matatu yenye maana sawa katika kapu maneno, mti maneno, ubao, chati, vyombo vya kidijitali, kadi maneno n.k. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi ahusishe visawe na vifaa halisi, 	
--	--	--	---	--

			<p>picha, michoro kwenye chati, kitabu au katika vyombo vya kidijitali n.k. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki kujadili visawe mbalimbali katika vikundi vya wanafunzi wawili wawili au Zaidi. • Mwanafunzi atumie kisawe kimoja kuchukua nafasi ya kingine katika sentensi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anapojadili visawe mbalimbali katika vikundi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo - mwanafunzi anapofikiria kuhusu visawe mwafaka. • Ujuzi wa kidigitali - mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji-mwanafunzi anapotumia na kutunza vifaa vya kidijitali. • Umoja—mwanafunzi anaposhiriki shughuli za kikundi. • Upendo-mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwa uvumilivu. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Utangamano wa kijamii-mwanafunzi anapofanya kufanya kazi katika vikundi.
- Kujithamini - katika kujieleza kwa visawe mbalimbali.
- Mawasiliano faafu-mwanafunzi anapojieleza kwa visawe mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili linafunza dhana ya visawe.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
8.2 Kusoma	8.2.1 Kusoma kwa Ufahamu <i>Mchezo wa kuigiza</i> (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> kutambua mchezo wa kuigiza katika matini, kusoma mchezo mfupi wa kuigiza kwa ufasaha, kueleza maana ya msamiati uliotumiwa katika mchezo wa kuigiza, kuonyesha ufahamu wa mchezo wa kuigiza kwa kujibu maswali, kuigiza mchezo mfupi ili kukuza uwezo wa kujieleza, kufurahia kusoma michezo na kuigiza. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aeleze maana ya mchezo wa kuigiza akiwa peke yake, wawili wawili au katika kikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Mwanafunzi atambue 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umewahi kusoma michezo ipi ya kuigiza? 2. Unakumbuka nini katika mchezo uliowahi kuusoma? 3. Kusoma michezo ya kuigiza kuna umuhimu gani?

			<p>mchezo wa kuigiza, wahusika na maelekezo katika matini mbalimbali kama vile vitabu, chati na vilevile kwa kutumia tarakilishi. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake kwa kizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asome mchezo wa kuigiza akizingatia wahusika, maelekezo na ujumbe. • Mwanafunzi ashiriki katika majadiliano kuhusu msamiati wa suala lengwa (ndege wa porini) uliotumiwa katika mchezo wa kuigiza (<i>k.v. chiriku, kasuku, tai, korongo, mwewe na kanga</i>). • Mwanafunzi atazame mchezo mfupi wa 	
--	--	--	---	--

			<p>kuigiza ukiigizwa darasani au kwenye vifaa vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aigize mchezo mfupi aliousoma akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi ashiriki mjadala kuhusu ujumbe unaojitokeza kwenye mchezo wa kuigiza. • Mwanafunzi asome mchezo wa kuigiza kwenye mtandao. • Mwanafunzi ashiriki katika kutoa muhtasari wa mchezo aliousoma. • Mwanafunzi auliza na ajibu maswali ya ufahamu. 	
--	--	--	--	--

<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhiriki mjadala kuhusu ujumbe unaojitokeza kwenye mchezo wa kuigiza • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kufanikisha somo. • Uwazaji kina – mwanafunzi anapong’amua ujumbe uliomo kwenye mchezo. • Kujiamini – mwanafunzi anaposhiriki katika kusoma na kuigiza mchezo.
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – heshima kwa wanyama wa porini na kuendeleza shughuli za vikundi. • Umoja-mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika michezo ya kuigiza
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <p>Elimu ya maendeleo endelevu – mwanafunzi anapowathamini ndege wa porini.</p>
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <p>English – somo hili linajumuisha usomaji wa michezo mifupi.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
8.3 Kuandika	<p>8.3.1</p> <p>Insha za masimulizi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kueleza sifa za insha ya masimulizi ili kuibainisha,</p> <p>b) kuandika insha ya masimulizi kwa kufuata kanuni zifaazo,</p> <p>c) kuchangamkia utunzi mzuri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue insha ya masimulizi kwa kurejelea vielelezo vya insha zilizoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au 	<p>Ni mambo gani unayozingatia ili kuandika insha ya masimulizi ya kuvutia?</p>

			<p>kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na muundo wa insha ya masimulizi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Mwanafunzi aandike/apige chapa, atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha isiyopungua maneno 150, inayosimulia tukio linalohusiana na ndege wa porini kwa kuzingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu. 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike/apige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya masimulizi katika vifaa vya kidijitali na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. • Mwanafunzi awesome wenzake insha aliyoandika ili waitathmini na kumwelekeza. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya masimulizi. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi. 				

<p>Uhusiano na Maadili Heshima – mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi na wenzake. Umoja-mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi.</p>
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> Elimu ya utunzaj wa wanyama-mwanafunzi anaposimulia tukio linalohusiana na ndege wa porini.
<p>Uhusiano na Masomo Mengine: English – somo hili hufunza uandishi kama mojawapo ya stadi za lugha.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
8.4 Sarufi	<p>8.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>hali ya kutendewa,</i> <i>hali ya kutendeka</i> <i>hali ya kutendana</i> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua vitenzi katika hali ya kutendewa, kutendeka na kutendana katika matini ili kuvitofautisha,</p> <p>b) kutumia vitenzi katika hali ya kutendewa, kutendeka na kutendana ipasavyo</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi atambue vitenzi katika hali ya kutendewa, kutendeka na kutendana katika chati, jedwali, kapu la maneno, mti maneno, ubao na vyombo vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia 	<p>Je, vitenzi vinaweza kubadilika vipi mwishoni ili kuleta maana mbalimbali?</p>

		<p>anapowasiliana,</p> <p>c) kuchangamkia matumizi ya vitenzi katika hali ya kutendewa, kutendeka na kutendana katika mawasiliano.</p>	<p>zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi anyambue vitenzi katika hali lengwa akiwa peke yake, wakiwa wawili wawili au katika vikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi atumie vitenzi katika hali lengwa kwenye sentensi. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujaza nafasi katika jedwali la mnyambuliko wa vitenzi kwenye daftari au kwa kutumia tarakilishi. 	
--	--	--	---	--

			<p>Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike sentensi upya kwa kutumia vitenzi katika hali mbalimbali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anapoandika sentensi kwa kutumia vitenzi katika hali mbalimbali. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo - mwanafunzi anaponyambua vitenzi katika hali mbalimbali. • Kujiamini - wanafunzi wanapotoa majibu na kushiriki katika shughuli mbalimbali. • Ujuzi wa kidijitali-mwanafunzi anapotambua vitenzi katika kauli mbalimbali. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja – wanafunzi wanaposhirikiana katika kazi za vikundi. • Uwajibikaji-mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake wakitumia vifaa vya kidijitali. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utangamano wa kijamii - wanafunzi wanapofanya kazi pamoja. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English - somo hili hufunza mnyambuliko wa vitenzi</p>				

9.0 MAGONJWA				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
9.1 Kusikiliza na Kuzungumza	9.1.1 Mazungumzo ya Kimuktadha <i>Matumizi ya lugha rasmi</i> (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua miktadha mbalimbali kunakotumiwa lugha rasmi ili kukuza mawasiliano, b) kutumia lugha katika miktadha rasmi ili kufanikisha mawasiliano, c) kuchangamkia matumizi ya lugha katika miktadha rasmi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue miktadha kunakotumiwa lugha rasmi (<i>k.v ofisini, hospitalini, mahakamani na bungeni</i>). • Mwanafunzi asikilize mazungumzo rasmi kwa kutazama maigizo kwenye vyombo vya kidijitali kama vile video, rununu, runinga, tarakilishi n.k. • Mwanafunzi ashiriki katika maigizo ya mazungumzo ya miktadha rasmi akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza 	Ni wapi katika shughuli zetu za kila siku tunaitumia lugha rasmi?

			<p>wanaweza kupewa muda zaidi wa kukariri au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki katika mazungumzo rasmi nje ya darasa k.m. akiwa kwenye gwaride na majilisini. • Mwanafunzi atambue nidhamu ya lugha inayozingatiwa katika mazingira rasmi k.m lugha ya heshima na adabu anapowasiliana. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anaposikiliza mazungumzo rasmi kwa kutazama maigizo kwenye vyombo vya kidijitali. • Ubunifu – mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza na kutazama mazungumzo. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji – mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali. • Heshima na ushirikiano – mwanafunzi anaposhiriki katika uigizaji na mazungumzo. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

Magonjwa yakuambukizwa na yasiyoambukizwa- mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili lina mada kuhusu kusikiliza na kuzungumza

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
9.2 Kusoma	9.2.1 Kusoma kwa Mapana <i>Matini ya kujichagulia</i> (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua matini za aina mbalimbali za kusoma na kuchagua zinazomvutia, b) kusoma matini alizochagua ili kufaidika na ujumbe na lugha iliyotumiwa, c) kufurahia usomaji wa aina mbalimbali za matini ili kupanua mawazo yake. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi achague matini (<i>k.v. vitabu, majarida, magazeti</i>) zinazomvutia maktabani na mtandaoni. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi asome matini alizochagua ili kufaidi ujumbe uliomo. Wanafunzi walio na 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni habari zipi unazopenda kusoma kwenye matini? 2. Unachagua matini hayo kwa nini?

			<p>matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi awatolee wenzake muhtasari wa kile alichosoma kwenye matini ili kupashana ujumbe na kuchocheana kusoma zaidi kwa ajili ya kujifurahisha. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake matini ambayo wamesoma kwa kuzingatia ukuzaji wa msamiati. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anapojadiliana na wenzake matini ambayo amesoma kwa kuzingatia ukuzaji wa msamiati. • Ujuzi wa kidijitali – Mwanafunzi anapotumia tarakilishi na mtandao kupata matini ya kusoma. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapojichagulia matini na kuyasoma. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji – mwanafunzi anapotunza matini anayoyasoma. • Heshima – mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu matini anayosoma. • Umoja-mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu alichokisoma. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Magonjwa-mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa kwa mapana.
- Mawasiliano faafu-mwanafunzi anapowasiliana na wenzake kwa kuzingatia ukuzaji wa msamiati.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili linashughulikia mada ya kusoma kwa mapana.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
9.3 Kuandika	9.3.1 Insha ya Maelezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua vifungu vya maelezo vilivyoandikwa kwenye matini mbalimbali, b) kuandika insha ya maelezo kwa kufuata mtindo na muundo ufaao, c) kuchangamkia utunzi mzuri wenye ujumbe mahususi.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vifungu vya maelezo vilivyoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na 	Je, unaweza kuandika insha ya maelezo juu ya mada gani?

			<p>muundo wa insha ya maelezo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungunza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike/apige chapa/atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa na msaidizi insha ya maelezo isiyopungua maneno 150 kwa kuzingatia msamiati unaohusu suala lengwa na kwa kuzingatia vigezo kama vile: ujumbe, tahajia, anwani, muundo, mtindo, mapambo ya lugha k.v methali, nahau, tashbihi, istiari n.k. alizojifunza awali. • Mwanafunzi aandike/apige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa na msaidizi insha ya maelezo mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na 	
--	--	--	---	--

			<p>kuitathmini.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuitathmini. <p>Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla.</p>	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya maelezo. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima - mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za vikundi. • Uwajibikaji-mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maswala ya afya-mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili hushughulikia mada ya kuandika.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
9.4 Sarufi	<p data-bbox="382 289 452 321">9.4.1</p> <p data-bbox="382 399 568 463">Vinyume vya Vitenzi</p> <p data-bbox="369 546 517 577">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="664 289 1020 358">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="653 364 1020 646">a) kutambua vinyume vya vitenzi katika matini, b) kutumia vinyume vya vitenzi katika matini, c) kuchangamkia matumizi ya vinyume vya vitenzi katika mawasiliano ya kila siku.</p>	<ul data-bbox="1078 289 1508 1094" style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue vinyume vya vitenzi (<i>k.m. Simama- keti, cheka-lia, enda- rudi, anika-anua n.k</i>) katika chati, kadi za maneno, kapu maneno, mti maneno au vifaa vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kutafuta vinyume vya vitenzi kwa kurejelea orodha ya vitenzi aliyopewa. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara. 	<p data-bbox="1541 289 1792 426">Je, ni vitenzi gani unavyoweza kutambua vinyume vyake?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atalii mazingira yake na kuunda orodha ya vinyume vya vitenzi anavyovitambua. Wanafunzi walio na matatizo ya uhamaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kusaidiwa na wenzao au mwalimu anapotalii mazingira. Tahadhari za usalama zinapaswa kuzingatiwa kwa wanafunzi wote haswa kwa wale walio na hali sugu za kiafya ili kuzuia majeraha. • Mwanafunzi atunge sentensi kwa kutumia vinyume vya vitenzi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike upya/apige chapa, atumie programu mwafaka au asome huku akiandikiwa sentensi kwa kutumia vinyume vya vitenzi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi ashirikiane na wenzake kutafuta vinyume vya vitenzi. • Ubunifu - mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali. • Hamu ya ujifunzaji-mwanafunzi anapotalii mazingira yake na kutambua vitenzi na vinyume vyao. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji- mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali. • Heshima - wanafunzi wanaposhiriki katika shughuli za vikundi. • Amani- mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwa amani. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <p>Elimu kwa maendeleo endelevu – mwanafunzi anapanua mawazo kuhusu mazingira yake anapotambua vinyume vya vitenzi kutokana na vitendo anavyovishuhudia katika jamii yake.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <p>English – somo hili hushughulikia mada ya vinyume.</p>				

10.0 KUDHIBITI ITIKADI ZA KIDINI NA ZA KIJAMII

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
10.1 Kusikiliza na Kuzungumza	10.1.1 Tashbihi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua tashbihi za tabia katika matini ili kuzibainisha, b) kutumia tashbihi za tabia kwa usahihi katika sentensi, c) kufurahia matumizi ya tashbihi za tabia katika mawasiliano ya kila siku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue tashbihi za tabia (<i>k.v. mjanja kama sungura, mlafi kama fisi, mwenye maneno mengi kama kasuku</i>) katika vitabu, matini, chati na vyombo vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi aeleze maana ya tashbihi mbalimbali za tabia kwa kutoa mifano. • Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Mwanafunzi akamilishe tashbihi mbalimbali za tabia akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake 	Ni tashbihi zipi hutumiwa kuelezea tabia?

			<p>darasani.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ajaze nafasi katika sentensi kwa kutumia tashbihi mbalimbali za tabia. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kuchapa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atumie tashbihi za tabia katika sentensi akiwa peke yake au katika vikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anapotumia tashbihi za tabia katika sentensi akiwa peke yake au katika vikundi. • Hamu ya kujifunza - mwanafunzi anapotambua tashbihi za tabia katika matini. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika mada. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima na adabu – mwanafunzi anaheshimu maoni ya wenzake katika vikundi. • Uwajibikaji- mwanafunzi anapokamilisha tashbihi na wenzake. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Mawasiliano faafu- hasa katika kuimarisha mawasiliano.
- Mshikamano wa kijamii na kitaifa-mwanafunzi anapotumia tashibihi za tabia ifaavyo.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hufunza tashibihi.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
10.2 Kusoma	10.2.1 Matini ya Kidijitali (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua na kuzingatia hatua za kiusalama katika matumizi ya vifaa vya kidijitali, b) kutambua na kufungua faili iliyo na kifungu cha kusoma ili kuimarisha umilisi wake wa kutumia tarakilishi, c) kusakura kwenye tovuti salama ili kupata vifungu vya kusoma, d) kutumia vyombo vya kidijitali kwa urahisi kupata matini zinazolengwa,	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue na kuzingatia hatua za kiusalama kutoka kwenye chati au kwenye tarakilishi na mitandao. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi atambue jina la faili lengwa kwenye tarakilishi na kufanya mazoezi ya kufungua na kufunga. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unapenda kusoma habari kuhusu nini mtandaoni? 2. Unakumbuka habari gani uliyoisoma mtandaoni? 3. Ni hatua gani za kiusalama unazozingatia unapotafuta habari mtandaoni?

		<p>e) kuchangamkia matumizi ya vifaa vya kidijitali katika kutafuta na kusoma ujumbe ili kuimarisha maarifa yake.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue mitandao salama yenye matini inayoafiki kiwango na mahitaji yake. • Mwanafunzi atambue umuhimu wa kutoa habari kwa mwalimu, mzazi au mlezi wake endapo atapata ujumbe kutoka kwa watu asiowajua mtandaoni na kutowasiliana nao. • Mwanafunzi atafute maana za maneno mapya kwenye kamusi mtandaoni. • Mwanafunzi asimulie habari kuhusu matini aliyosoma kwa wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. 	
--	--	---	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutafuta, kusakura na kusoma matini.
- Hamu ya kujifunza – mwanafunzi anapopata hamu ya kutafuta matini za kusoma kwenye tarakilishi na mitandaoni.
- Ubunifu- mwanafunzi anapofungua na kufunga faili lengwa kwenye tarakilishi.

Uhusiano na Maadili

- Uwajibikaji – mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali.
- Umoja-mwanafunzi anaposhiriki katika kazi ya kikundi.

Uhusiano na Masuala Mtambuko

Usalama na ulinzi, kudhibiti, kuzuia uingizaji wa silaha ndogondogo na usalama wa mtandaoni – mwanafunzi anapozingatia usalama wamtandaoni.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
10.3 Kuandika	10.3.1 Insha ya Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua insha ya masimulizi kwa kuzingatia muundo, b) kuandika insha ya masimulizi kwa kufuata kanuni zifaazo, c) kuchangamkia utunzi mzuri wa insha.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwawnafunzi atambue insha ya masimulizi kwa kurejelea vielelezo vya insha zilizoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. 	Unawezaje kupata kwa haraka hoja za kusimulia katika insha?

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na muundo wa insha ya masimulizi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Mwanafunzi aandike/apige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya masimulizi (<i>k.v. kuhusu itikadi za kidini na za kijamii, sherehe, hadithi, ndoto, ndoa za lazima n.k</i>) isiyopungua maneno 150 akizingatia aina mbalimbali za maneno, mnyambuliko wa vitenzi, na nyakati ili kejenga picha dhahiri ya anachokiandikia daftarini. Pia, azingatie mada, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka, lugha ya kiubunifu. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandikeapige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa insha ya masimulizi katika vifaa vya kidijitali na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. • Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili waitathmini na kumwelekeza. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungunza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhiriki katika mijadala na kazi za vikundi. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi aapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya masimulizi. • Ubunifu – mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapoyatafakari maswali dadisi na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. • Uwajibikaji-mwanafunzi anapoandika insha kwa kufuata kanuni zifaazo. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

Mshikamano wa kijamii- mwanafunzi anapofanya kazi pamoja na wenzake.

Haki na majukumu ya kibinadamu- mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili linafunza uandishi kama mojawapo ya stadi za lugha.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
10.4 Sarufi	10.4.1 Nyakati na Hali (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua viambishi vya hali ya mazoea na hali timilifu katika kitenzi, b) kutambua vitenzi katika hali ya mazoea na hali timilifu katika matini, c) kutumia vitenzi vya hali ya mazoea na timilifu katika sentensi ili kuimarisha mawasiliano, d) kufurahia matumizi ya hali ya mazoea na timilifu katika mawasiliano.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue viambishi vya hali ya mazoea (hu) na hali timilifu (me) kwenye vitenzi katika chati, ubao au kwa kutumia vifaa vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi atambue vitenzi katika hali ya mazoea (hu) na hali timilifu (me) kwenye sentensi, chati, ubao au kwa kutumia vifaa vya kidijitali. 	Je, wewe hufanya shughuli gani kila siku?

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ashiriki na wenzake katika mazoezi ya kutumia hali ya mazoea (hu) na hali timilifu (me) katika sentensi na kuziandika daftarini au kupiga chapa kwenye tarakilishi/kipakatalishi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake katika vikundi vyenye <i>lengo</i> kubadilisha sentensi kutoka hali moja hadi nyingine. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia 	
--	--	--	--	--

			<p>mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atunge sentensi katika hali ya mazoea na hali timilifu kwenye blogi ili wenzake waweze kuisoma na kutathmini usahihi wake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anapotunga sentensi katika hali ya mazoea na hali timilifu kwenye blogi. • Ubunifu – mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi. • Hamu ya ujifunzaji – mwanafunzi anapoendelea kutunga sentensi katika hali ya mazoea na hali timilifu. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia kipakatalishi au tarakilishi kutunga sentensi na vilevile kuzisambaza mtandaoni. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – mwanafunzi anapojifunza kuthamini maoni ya wengine kwa heshima. • Umoja-mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kujithamini na kujitambua - anapotunga sentensi na kuzitumia kujieleza. • Tamaduni hasi za kijamii-mwanafunzi anapotunga sentensi za hali ya mazoea kuhusu sual lengwa. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English – somo hili lina mada kuhusu sarufi.</p>				

11.0 UWEKEZAJI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.1 Kusikiliza na Kuzungumza	11.1.1 Kutoa Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kusikiliza masimulizi kwa kuzingatia ujumbe b) kusimulia tungo mbele ya wenzake kwa kuzingatia mada, ubunifu na usanifu wa lugha, c) kutumia ishara zifaazo kuimarisha masimulizi yake, d) kuchangamkia masimulizi katika mazingira mbalimbali. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asikilize masimulizi yakitolewa na mgeni mwalikwa, mwalimu, mwanafunzi mwenzake au kutokana na vifaa vya kidijitali. • Mwanafunzi abuni masimulizi yanayohusiana na mada husika kwa kutazama picha, michoro au kujadiliana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika ili kuwasilisha hoja zao. • Mwanafunzi atoe masimulizi kuhusu mada (<i>k.v. Jinsi ya kuwekeza na faida za uwekezaji,</i> 	Je, ni nini unachozingatia katika kutoa masimulizi?

			<p>atumie ishara za mwili zifaazo k.v ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu ubora wa masimulizi aliyosikiliza. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu ubora wa masimulizi waliyosikiliza. • Ubunifu - mwanafunzi anapotunga na kusimulia visa mbalimbali. • Kujiamini - mwanafunzi kusimulia visa kwa wenzake. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwajibikaji – kukamilisha shughuli mbalimbali. • Umoja-mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu suala lengwa. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elimu ya fedha- anaposimulia kuhusu uwekezaji. • Mshikamano wa kijamii na kitaifa-mwanafunzi anaposimulia kuhusu uwekezaji katika kikundi. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <p>English – kuhusu ufasaha wa kusema kwa ubunifu</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
12.2 Kusoma	11.2.1 Kusoma kwa Ufasaha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha, kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora, kusoma kifungu kwa kasi ifaayo, kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo, kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo, kuchangamkia kusoma kifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> Kujadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi kujibu au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla. Kutazama vielelezo vya video vinavyoonyesha usomaji fasaha wa makala (k.v. Hotuba, habari,) akiwa peke yake au na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotumia vifaa vya kiteknolojia au kusoma kwenye chati, kadi za maneno au mti maneno. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. 	Unaposoma kifungu ni mambo yapi unayozingatia ili kusoma ifaavyo?

			<ul style="list-style-type: none"> • Kusoma kifungu akizingatia matamshi bora,. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • Kusoma kifungu cha habari kwa kasi isiyopungua maneno 85 kwa dakika moja kuhusu suala lengwa. • Kusoma kifungu akizingatia sauti ifaayo (k.v. Kiwango cha sauti na kiimbo). • Kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa (k.v. Ishara za uso na mikono zinazozingatia tamaduni). 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowasomea wenzake kifungu. • Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu mbele ya wenzake. 				
<p>Uhusiano na Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza kwa makini wenzake wakisoma kifungu. • Uwajibikaji: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa ukamilifu. 				

Masuala Mtambuko:

Kujithamini: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu shughuli za vikundi na kuzikamilisha.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English: somo hili linashughulikia pia kusoma kwa ufasaha.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.3 Kuandika	11.3.1 Baruapepe (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua baruapepe kwa kuzingatia muundo wake, b) kuandika baruapepe kwa kuzingatia ujumbe, muundo na mtindo, c) kuchangamkia uandishi wa baruapepe katika mawasiliano.	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue muundo wa baruapepe kwa kurejelea kielelezo chake • Kilichochapishwa au kwenye tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi ajadili sehemu mbalimbali za baruapepe kama vile anwanipepe ya mtumaji (<i>k.m. tina18@gmail.com</i>), anwanipepe ya mpokeaji, mada ya baruapepe, mtajo, mwili, hitimisho na jina la mwandishi/ mtumaji. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au 	Unazingatia vipengele gani unapoandika baruapepe?

			<p>kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi aandike/apige chapa/ atumie programu mwafaka au asimulie kisa akiandikiwa baruapepe kwa rafiki, mzazi, mwalimu n.k akishirikiana na wenzake darasani, kwa kutumia tarakilishi akizingatia muundo wa uandishi wa baruapepe. • Mwanafunzi aandike baruapepe akiwa peke yake, atume baruapepe aliyoandika kwa mpokeaji. • Ajadiliane na wenzake kuhusu umuhimu wa baruapepe katika mawasiliano. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anapoandika na kutuma baruapepe kwa wenzake. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuchapa na kutuma baruapepe. • Kujiamini- mwanafunzi anapotuma baruapepe kwa mpokeaji. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upendo – mwanafunzi anapotuma baruapepe kwa wazazi au marafiki kuwajulia hali. • Heshima – mwanafunzi anapozingatia maoni ya wengine wakati wa mijadala. • Uwajibikaji – mwanafunzi anapotunza tarakilishi anayoitumia katika uandishi wa baruapepe. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Mawasiliano faafu – mwanafunzi anapotumia baruapepe kuwasiliana.
- Elimu kwa maendeleo endelevu – mwanafunzi anapotumia teknolojia kuwasiliana.

Uhusiano na Masomo Mengine

Masomo yote yanayoshughulikia ujuzi wa kidijitali

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
11.4 Sarufi	11.4.1 Ukanushaji <i>Viambishi vya wakati li, na na ta</i> (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> kutambua viambishi vya wakati na nafsi katika sentensi, kukanusha viambishi vya nafsi na wakati katika sentensi kwa usahihi, kutunga sentensi sahihi zenye viambishi vya nafsi na wakati na kuzikanusha, kufurahia ukanushaji wa viambishi vya nafsi na wakati katika sentensi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue viambishi vya nafsi (<i>ni, tu, u, m, a, wa</i>) na vya wakati (<i>li, na, ta</i>) katika vitenzi kwa kuvipigia mistari kwenye vitabu au kuvikolezea wino kwenye tarakilishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi atambue viambishi vya wakati <i>li, na, ta</i> katika hali yakinishi na <i>ku, ta, si, ha</i>, katika hali kanushi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viambishi vya nafsi katika vitenzi ni vipi? 2. Viambishi vya wakati katika vitenzi ni vipi? 3. Unatumia viambishi gani wakati wa kukanusha vitenzi?

			<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi asome sentensi zenye viambishi lengwa kwenye vitabu au tarakilishi katika hali yakinishi na kanushi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano jumla. • Mwanafunzi akanushe sentensi akizingatia nafsi na nyakati kwenye daftari au kwa kutumia tarakilishi. • Mwanafunzi asikilize au kutazama vipindi vya ukanushaji wa nafsi na wakati kupitia vyombo vya kidijitali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – mwanafunzi anaposoma sentensi zenye viambishi lengwa kwenye vitabu au tarakilishi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo - mwanafunzi anapokanusha sentensi. • Ujuzi wa kidijitali - mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika somo. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heshima – mwanafunzi anaposhiriki katika kazi ya vikundi. • Uadilifu- mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masuala Mtambuko

- Kujithamini- mwanafunzi anakuza uwezo wa kukabili au kukataa mambo mbalimbali maishani.
- Umaskini-mwanafunzi anapotumia viambishi vya nafsi na vya wakati katika sentensi zinazolenga suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

English – somo hili hushughulikia mada ya sarufi.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.4 Sarufi	11.4.2 Ukubwa na udogo wa nomino (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> kutambua nomino zinazoanza kwa herufi m- na zenye mzizi wa silabi mbili kutambua nomino zinazoanza kwa herufi m- katika hali ya ukubwa na udogo kubadilisha nomino katika hali ya wastani kuwa katika hali ya ukubwa na udogo kutumia nomino zinazoanza kwa herufi m- katika hali ya ukubwa na udogo kwenye sentensi 	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino zinazoanza kwa herufi m- na zenye mzizi wa silabi mbili (<i>k.m mtoto, mlango, mkate na mlima</i>) kwenye chati, ubao, mti maneno, kapu la maneno au kifaa cha kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. 	Ni nomino gani unazoweza kutaja ukubwa wake?

		<p>e) kufurahia kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo kwa usahihi ili kuimarisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino zinazoanza kwa herufi m- na zenye mzizi wa silabi mbili katika ukubwa na udogo (k.v. mtoto (toto-kitoto), mlango (lango - kilango), mkate (kate-kikate). • Mwanafunzi ashiriki katika vikundi kubadilisha nomino kutoka hali ya wastani hadi hali ya ukubwa na udogo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano mbadala. • Wanafunzi washiriki katika mchezo wa vikundi ambapo kikundi kimoja kitataja wastani wa nomino na kingine kutaja ukubwa na udogo wa nomino hiyo. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana 	
--	--	---	---	--

			<p>na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi apewe orodha ya nomino katika hali ya ukubwa na orodha nyingine ya nomino katika hali ya udogo kwenye tarakilishi ili aziburure kuziambatanisha. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. • Mwanafunzi atunge sentensi zinazorejelea nomino lengwa katika ukubwa na udogo akiwa peke yake au kwenye vikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza 	
--	--	--	---	--

			kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuatumia mawasiliano jumla.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano – wanafunzi wanaposhiriki mijadala kuhusu nomino katika ukubwa na udogo. • Ubunifu – unadhihirika mwanafunzi anapotunga sentensi katika hali ya ukubwa na udogo. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua na kuambatanisha nomino katika hali ya wastani, ukubwa na udogo. 				
<p>Uhusiano na Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upendo- wanafunzi wanapofanya kazi katika makundi. • Umoja-mwanafunzi anaposhiriki katika kazi za vikundi kwa utulivu. 				
<p>Uhusiano na Masuala Mtambuko Elimu ya kifedha-mwanafunzi anapotunga sentensi za ukubwa na udogo kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine English - somo hili hushughulikia mada ya sarufi.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.4 Sarufi	<p data-bbox="382 292 542 429">11.4.3 Ukubwa na udogo wa nomino</p> <p data-bbox="382 470 523 504">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="658 292 1083 360">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="658 367 1122 470">a) kutambua nomino zinazoanza kwa herufi n- ili kuzitofautisha na nonimo nyingine</p> <p data-bbox="658 477 1103 580">b) kutambua nomino zinazoanza kwa herufi n- katika hali ya ukubwa na udogo</p> <p data-bbox="658 587 1064 690">c) kubadilisha nomino katika hali wastani kuwa katika hali ya ukubwa na udogo</p> <p data-bbox="658 696 1122 827">d) kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo kwenye sentensi ili kuimarisha mawasiliano</p> <p data-bbox="658 834 1064 978">e) kufurahia kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo kwa usahihi ili kuimarisha mawasiliano.</p>	<ul data-bbox="1161 292 1522 1136" style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atambue nomino zinazoanza kwa herufi n- kwenye chati, ubao, mti maneno, kapu la maneno au kifaa cha kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. • Mwanafunzi ashiriki katika vikundi vyenye lengo kubadilisha nomino kutoka hali ya wastani hadi hali ya ukubwa na udogo. • Mwanafunzi ashiriki katika mchezo wa vikundi ambapo kikundi kimoja kitataja wastani wa nomino, kingine ukubwa na kingine 	<p data-bbox="1580 292 1812 395">Ni nomino gani unazoweza kutaja udogo wake?</p>

			<p>kutaja udogo wa nomino hiyo.</p> <p>Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi apewe orodha ya nomino katika hali ya ukubwa na orodha nyingine ya nomino katika hali ya udogo kwenye tarakilishi ili aziburure kuziambatanisha. <p>Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwanafunzi atunge/apige chapa, atumie programu 	
--	--	--	---	--

			mwafaka au asome akiandikiwa na msaidizi sentensi zinazorejelea nomino lengwa katika ukubwa na udogo akiwa peke yake au kwenye vikundi.	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa				
<ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano - wanafunzi wanaposhiriki katika vikundi vyenye lengo kubadilisha nomino kutoka hali ya wastani hadi hali ya ukubwa na udogo. • Ubunifu- unadhihirika mwanafunzi anapotunga sentensi katika hali ya udogo. • Ujuzi wa kidijitali – mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua na kuambatanisha nomino katika hali wa wastani na udogo 				
Uhusiano na Maadili				
<ul style="list-style-type: none"> • Umoja- mwanafunzi anapofanya kazi katika makundi. 				
Uhusiano na Masuala Mtambuko				
Mshikamano wa jamii na kitaifa – kutunga sentensi zinazolenga uraia mwema.				
Uhusiano na Masomo Mengine				
<ul style="list-style-type: none"> • English - somo hili hushughulikia ukubwa na udogo wa nomino. 				

MWONGOZO WA VIWANGO NA VIGEZO VYA KUTATHMINIA ULIOPENDEKEZWA

MADA: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA				
Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kuwasiliana kwa kuzingatia matamshi bora (<i>matamshi ya sauti zinazokaribiana: f/v, s/z, l/r, th/dh</i>)	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti lengwa kila wakati.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti lengwa.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya baadhi ya sauti lengwa.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya baadhi ya sauti lengwa kwa kuelekezwa.
Kuweza kuzungumza na kujieleza kwa ufasaha (<i>maneno ya udugu :bwana, bibi, binti, mama, mama mkubwa/mdogo, mjomba</i>)	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha na kikamilifu akitumia maneno ya udugu katika miktadha mbalimbali.	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha akitumia maneno ya udugu katika miktadha mbalimbali.	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha akitumia baadhi ya maneno ya udugu katika miktadha mbalimbali.	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha akitumia baadhi ya maneno ya udugu katika baadhi ya miktadha.
Kuweza kusikiliza na kujibu ipasavyo (<i>maamkuzi na maagano ,mazungumzo ya kimuktadha</i>)	Anasikiliza na kujibu maamkuzi na maagano kwa kuzingatia miktadha ifaayo kwa wepesi.	Anasikiliza na kujibu maamkuzi na maagano kwa kuzingatia miktadha ifaayo	Anasikiliza na kujibu baadhi ya maamkuzi na maagano kwa kuizingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu baadhi ya maamkuzi na maagano na kuzingatia baadhi ya miktadha ifaayo kwa kuelekezwa.

Kuweza kutumia lugha kiubunifu (<i>vitendawili, methali, ushairi, nahau, visawe, tashbihi na masimulizi</i>)	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea vitendawili, methali, ushairi, nahau, visawe, tashbihi na masimulizi kwa utendeti.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea vitendawili, methali, ushairi, nahau, visawe, tashbihi na masimulizi.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea baadhi vitendawili, methali, ushairi, nahau, visawe, tashbihi na masimulizi.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea baadhi ya vitendawili, methali, ushairi, nahau, visawe, tashbihi na masimulizi kwa kuongozwa.
--	---	--	---	--

MADA: KUSOMA				
Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kusoma kwa ufahamu - Vifungu/mashairi/ maigizo (<i>ujumbe, matumizi ya msamiati mwafaka, wahusika, matukio na kutoa muhtasari</i>)	Anasoma vifungu, mashairi na maigizo na kutambua vipengele husika kwa utendeti.	Anasoma vifungu, mashairi na maigizo na kutambua vipengele husika.	Anasoma baadhi ya vifungu, mashairi na maigizo na kutambua vipengele husika.	Anasoma baadhi ya vifungu, mashairi na maigizo na kutambua kwa kiasi vipengele husika.

<p>Kuweza kusoma kwa kina. (<i>Matumizi ya kamusi: mpangilio na maana za maneno</i>)</p>	Anatumia kamusi kwa kuzingatia vipengele vilivyoorodheshwa kwa uketo.	Anatumia kamusi kwa kuzingatia vipengele vilivyoorodheshwa.	Anatumia kamusi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vilivyoorodheshwa.	Anatumia kamusi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vilivyoorodheshwa akisaidiwa.
<p>Kuweza kusoma kwa ufasaha. (<i>matamshi bora, kiwango kifaacho cha sauti, kasi ifaayo, ishara zifaazo</i>)</p>	Anasoma kwa kuzingatia vipengele vya kusoma kwa ufasaha kikamilifu.	Anasoma kwa kuzingatia vipengele vya kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya kusoma kwa ufasaha kwa kuelekezwa.
<p>Kuweza kusoma kwa mapana. (<i>kutambua na kuchagua makala ya kusoma, kutambua ujumbe na matumizi ya lugha</i>)</p>	Anasoma makala ya kujichagulia na kutambua ujumbe na matumizi ya lugha kwa wepesi.	Anasoma makala ya kujichagulia na kutambua ujumbe na matumizi ya lugha.	Anasoma makala ya kujichagulia na kutambua kwa kiasi ujumbe na matumizi ya lugha.	Anasoma makala ya kujichagulia na kutambua kwa kiasi ujumbe na matumizi ya lugha kwa kuongozwa.

<p>Kuweza kusoma kidijitali. (<i>kuzingatia hatua za kiusalama katika kutumia vifaa vya kidijitali, kufungua faili, kusakura matini kwenye tovuti salama.</i>)</p>	<p>Anasoma matini ya kidijitali akizingatia vipengele vifaavyo kwa uketo.</p>	<p>Anasoma matini ya kidijitali akizingatia vipengele vifaavyo.</p>	<p>Anasoma matini ya kidijitali akizingatia baadhi ya vipengele vifaavyo.</p>	<p>Anasoma matini ya kidijitali akizingatia baadhi ya vipengele vifaavyo akielekezwa.</p>
---	---	---	---	---

MADA: KUANDIKA				
Viwango Vigezo	Kuzidi matarajio	Kufikia matarajio	Kukaribia matarajio	Mbali na matarajio
<p>Kuweza kuandika aina mbalimbali za insha (<i>wasifu, masimulizi, maelezo</i>) kwa kuzingatia vipengele vifuatavyo: muundo, ujumbe na mtindo.</p>	<p>Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi kwa utendeti.</p>	<p>Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi.</p>	<p>Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uandishi.</p>	<p>Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uandishi kwa kuongozwa.</p>

Kuweza kutambua na kutumia sehemu za tarakilishi, kuandika baruapepe. (<i>Muundo, ujumbe na mtindo</i>).	Anaandika baruapepe kwa tarakilishi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo kwa uketo.	Anaandika baruapepe kwa tarakilishi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo.	Anaandika baruapepe kwa tarakilishi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo.	Anaandika barua pepe kwa tarakilishi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo kwa kuelekezwa.
--	--	--	--	--

MADA: SARUFI				
Viwango	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua na kutumia aina mbalimbali za nomino katika lugha ya Kiswahili. (nomino za pekee, kawaida, wingi, vitenzi jina, makundi, ambata na dhahania)	Anatambua na kutumia aina mbalimbali za nomino katika matini kwa kina.	Anatambua na kutumia aina mbalimbali za nomino katika matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya aina za nomino katika matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya aina za nomino katika matini kwa kuongozwa.

<p>Kuweza kutambua na kutumia alama za uakifishi. <i>(herufi kubwa, koma, kikomo na kiulizi)</i></p>	Anatambua na kutumia alama za uakifishi katika matini kwa utendeti.	Anatambua na kutumia alama za uakifishi katika matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya alama za uakifishi katika matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya alama za uakifishi katika matini kwa kuelekezwa.
<p>Kuweza kutambua viambishi vya ngeli, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo. <i>(I-ZI, U-ZI, U-YA, KU-KU)</i></p>	Anatambua viambishi vya ngeli, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo na kwa wepesi.	Anatambua viambishi vya ngeli, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo.	Anatambua baadhi ya viambishi vya ngeli, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo.	Anatambua baadhi ya viambishi vya ngeli, ngeli za nomino na kutumia kwa kiasi upatanisho wa kisarufi ipasavyo.
<p>Kuweza kutambua na kutumia vitenzi katika kauli mbalimbali. <i>(kutendewa, kutendeka na kutendana)</i></p>	Anatambua na kutumia vitenzi katika kauli mbalimbali kwa uketo.	Anatambua na kutumia vitenzi katika kauli mbalimbali.	Anatambua na kutumia vitenzi katika baadhi ya kauli.	Anatambua na kutumia vitenzi katika baadhi ya kauli kwa kuelekezwa.

Kuweza kutambua vinyume vya vitenzi na kuvitumia katika matini.	Anatambua vinyume vya vitenzi na kuvitumia katika matini kwa utendeti.	Anatambua vinyume vya vitenzi na kuvitumia katika matini.	Anatambua vinyume vya baadhi ya vitenzi na kuvitumia katika matini.	Anatambua vinyume vya baadhi ya vitenzi na kuvitumia katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua na kutumia viambishi vya nyakati na hali kwenye matini. <i>(hu- na - me-)</i>	Anatambua na kutumia viambishi vya nyakati na hali kwenye matini kwa utendeti.	Anatambua na kutumia viambishi vya nyakati na hali kwenye matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya viambishi vya nyakati na hali kwenye matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya viambishi vya nyakati na hali kwenye matini kwa kuongozwa.
Kuweza kutambua viambishi vya ukanushaji katika hali ya mazoea na hali timilifu. <i>(hu- na - me-)</i>	Anatambua viambishi vya ukanushaji katika hali ya mazoea na hali timilifu kwa wepesi.	Anatambua viambishi vya ukanushaji katika hali ya mazoea na hali timilifu.	Anatambua baadhi ya viambishi vya ukanushaji katika hali ya mazoea na hali timilifu.	Anatambua baadhi ya viambishi vya ukanushaji katika hali ya mazoea na hali timilifu kwa kuelekezwa.

<p>Kuweza kutambua na kutumia viambishi vya wakati na nafsi katika sentensi na kuzikanusha</p> <p><i>(Viambishi vya wakati li, na na ta)</i></p>	<p>Anatambua na kutumia viambishi vya wakati na nafsi katika sentensi na kuzikanusha kwa wepesi.</p>	<p>Anatambua na kutumia viambishi vya wakati na nafsi katika sentensi na kuzikanusha.</p>	<p>Anatambua na kutumia viambishi vya wakati na nafsi katika baadhi ya sentensi na kuzikanusha.</p>	<p>Anatambua na kutumia baadhi ya viambishi vya wakati na nafsi katika sentensi na kuzikanusha baadhi ya sentensi.</p>
<p>Kuweza kutambua nomino katika hali ya ukubwa na udogo <i>(nomino zinazoanza kwa kiambishi m- na kiambishi n-)</i></p>	<p>Anatambua na kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo kwa wepesi.</p>	<p>Anatambua na kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo.</p>	<p>Anatambua na kutumia baadhi ya nomino katika hali ya ukubwa na udogo.</p>	<p>Anatambua na kutumia baadhi ya nomino katika hali ya ukubwa na udogo kwa kuongozwa.</p>

SHUGHULI JUMUHISHI YA HUDUMA YA JAMII YA GREDI 4-6

Katika kiwango hiki, lengo la shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji ni kupata uwiano kati ya dhana zilizofunzwa katika masomo mbalimbali na maisha ya kila siku. Wanafunzi wanafanya ulinganisho kati ya kile wamejifunza na maisha yao ya kila siku. Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji imeshughulikiwa katika somo la *Social studies*. Utekelezaji wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji inahitaji ushirikiano ambapo mwalimu anashirikiana na walimu wa masomo mengine kuandaa na kutekeleza shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Ingawa shughuli hizi zinaelekezwa na mwalimu, mwanafunzi anatakiwa kupewa nafasi ya kutambua changamoto/tatizo na kuzua utatuzi wake. Usalama wa mwanafunzi unatakiwa kuzingatiwa katika utambuzi wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Hatua zifuatazo za shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji zinatakiwa kusambazwa katika mihula yote.

Hatua za utekelezaji wa shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji

1) Maandalizi

- Tambua umilisi wa kimsingi unaolengwa, maadili na stadi zinazokusudiwa katika matokeo maalum yanayotatarjiwa kwa mujibu wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji.
- Tambua nyenzo hitajika katika shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji (zinazopatikana katika mazingira)
- Kusambaza shughuli hizo katika muhula mzima (bainisha siku na wakati/muda wa shughuli hizo).
- Wasiliana na wanafunzi, wazazi/walezi, wasimamizi wa shule, walimu na washikaduu wengine katika jamii ya shule.
- Tambua na kuandaa vifaa vya tathmini.

2) Utekelezaji wa Shughuli Jumuhishi ya Huduma ya Jamii.

- Gawia wanafunzi majukumu.
- Hakikisha kila mwanafunzi anashriki kikamilifu katika shughuli husika.
- Tazama wanafunzi wanapotekeleza shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji na kurekodi matokeo ya utekelezaji wao.
- Tumia kifaa cha tathmini kinachofaa kutathmini mchakato mzima pamoja na matokeo yake (tathmini kazi ya mwanafunzi kuanzia mwanzo hadi mwisho).
- Tathmini umilisi wa kimsingi unaolengwa, maadili na stadi katika somo.

3) Tafakuri kuhusu Shughuli ya Huduma Jumuhishi ya kijamii.

Chukua nafasi ya kujitathmini kuhusu shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji ukiwa na wanafunzi kwa kujadiliana nao kuhusu yafuatayo:

- Ni nini kilifanyika vizuri na kwa nini
- Ni nini hakikufanyika vizuri na kwa nini
- Ni nini kinaweza kufanywa tofauti
- Wamejifunza nini

Kutakuwa na shughuli moja jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itakayotekezwa mara moja kwa mwaka. Masuala ya shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji yatatokana na masuala mtambuko pana katika masomo tofautitofauti. Waalimu wanatakiwa kuangazia suala tofauti kila mwaka ili kuwapa wanafunzi fursa ya kushughulikia masuala mtambuko mbalimbali katika miktadha yao.

Shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itashirikisha kila mmoja katika jamii ya shuleni (wanafunzi, wazazi/zalezi, wasimamizi wa shule na walimu). Wazazi/walezi ni washikadau muhimu katika maandalizi na utekelezaji wa shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji.

Ingawa walimu wana jukumu muhimu katika maandalizi na ujumuishaji wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, wanafunzi wanatakiwa kushiriki kikamilifu katika mchakato mzima. Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji inampa mwanafunzi nafasi ya kukuza umilisi wa kimsingi na maadili mbalimbali. Mwalimu anatakiwa kubadilisha umilisi wa kimsingi na maadili yanayoangaziwa kila mwaka.

Tathmini ya shughuli Jumuhishi ya Huduma ya Jamii.

Tathmini ya Shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itaangazia vipengele vitatu ambavyo ni: stadi katika masomo mbalimbali yaliyoshirikishwa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, umilisi wa kimsingi na maadili yanayodhihirishwa. Ni lazima tathmini izingatie mchakato mzima pamoja na matokeo ya shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Mwalimu atawatathmini wanafunzi wakiwa katika vikundi akitumia vifaa vya tathmini kama vile ratiba ya ukaguzi, orodha hakiki, viwando vya ukariaji au kifaa kingine kinachafaa.

MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI

Mada	Mbinu za Kutathminia Zilizopendekezwa	Nyenzo za Kufundishia Zilizopendekezwa	Shughuli Nyingine Zilizoratibiwa za Ujifunzaji Zilizopendekezwa
Kusikiliza Na Kuzungumza	<ul style="list-style-type: none"> a) Kumakinikia jinsi mwanafunzi anavyotumia lugha katika mawasiliano b) Kujibu maswali c) Maigizo d) Kutambua k.m. kwenye orodha e) Kuambatanisha maneno na majibu f) Mijadala g) Mazungumzo h) Matumizi ya ishara za mwili k.v ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake i) Wanafunzi wanatathminiana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Chati • Michoro na picha • Mgeni mwalikwa • Vifaa vya kidijitali (k.v tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video) • Mti maneno • Kapu maneno • Vitabu mbalimbali 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali

Kusoma	<ul style="list-style-type: none"> a) Kutunga sentensi k.m. kwa kutumia msamiati wa suala lengwa b) Kujibu maswali k.m. katika ufahamu c) Kutoa muhtasari wa ufahamu au matini yaliyosomwa d) Kukariri na kuimba mashairi e) Kusoma kwa sauti f) Wanafunzi kufanyiana tathmini g) Potfolio h) Shajara 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • projekta • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • projekta • Nakala ya shairi • Kamusi mbalimbali 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
Kuandika	<ul style="list-style-type: none"> a) Kuandika tungo mbalimbali b) Wanafunzi kufanyiana tathmini c) Potfolio d) Shajara e) Mijadala kuhusu vidokezo vya insha 	<ul style="list-style-type: none"> • Kielelezo cha insha ya masimulizi • Kielelezo cha insha ya maelezo • Kielelezo cha insha ya wasifu • Nakala ya barua ya kirafiki • Nakala ya barua rasmi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali

Mada	Mbinu za Kutathminia Zilizopendekezwa	Nyenzo za Kufundishia Zilizopendekezwa	Shughuli Nyingine Zilioratibiwa za Ujifunzaji Zilizopendekezwa
Sarufi	a) Kutambua k.m. kwenye orodha b) Kuambatanisha maneno lengwa c) Kujaza nafasi d) Kujaza fumbo maneno e) Kazi mradi	<ul style="list-style-type: none"> • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • projekta • Kapu maneno • Mti maneno • Kadi za maneno • Picha za vitu mbalimbali • Michoro • Chati • Mabango • Sanamu • Nyenzo halisi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Ziara za nyanjani 4. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali